
Protokoll

Regionstyrelsens arbetsutskott

16 januari 2025

Regionstyrelsens arbetsutskotts protokoll

Plats och tid	Bornholm, Rådhuset Visborg, 16 januari 2025, klockan 09.00–15.15
Beslutande	Meit Fohlin (S), ordförande Andreas Unger (M), 1:e vice ordförande Eva Nypelius (C), 2:e vice ordförande Filip Reinhag (S) Oscar Lindster (S), § 1-5, 7-33 Johan Malmros (C) Saga Carlgren (V)
Ersättare	Maya Arfvidson (MP), deltar som åhörare
Övriga	Stefan Hollmark, regiondirektör, RSF Anna Evensen, stadssekreterare, RSF Charlotte Fahlén, ekonomichef, RSF, § 1 Ulrika Jansson, ekonomidirektör, RSF, § 1-5 Stefaan de Maecker, enhetschef, RSF, § 3-5, 16 Joakim Martell, VD, AB Gotlandshem, § 4-5 Mats Ågren, styrelseordförande, AB Gotlandshem, § 4-5 Stefan Persson, regional utvecklingsdirektör, RSF, § 4-5 Malena Bendelin, enhetschef, RSF, § 4-5, 8-11, 28-33 Jenny Sandberg, projektledare, SBF, § 6-7 Max Sundberg Wallman, planarkitekt, SBF, § 6-7 Lise Langseth, samhällsbyggnadsdirektör, SBF, § 6-9 Frida Brunner, enhetschef, SBF, § 6-7 Jonatan Levin, enhetschef miljö och hälsa, SBF, § 8-9 Jennie Martis, miljöskyddsinspektör, SBF, § 8-9 Maja-Malin Ekelöf, strateg, RSF, § 10-11, 33 Linda Ehrlin Sjöberg, HR-strateg och samordnare, RSF, § 12 Johanna Landin, HR-specialist, RSF, § 12 Anna Malm, kanslichef, RSF, § 12-32 Lars-Göran Uddholm, räddningschef, RSF, § 13-15 Andrea Mårtensson, strateg, RSF, § 13-16 Felicia Klasson, planarkitekt, SBF, § 17-21 Susanna Collin, mark- och exploateringsingenjör, SBF, § 17-21 Jennifer Persson, planarkitekt, SBF, § 17-21 Per Seigerlund, markingenjör, SBF, § 17-21 Anton Frick, mark- och exploateringsingenjör, SBF, § 17-21 Nanna Sörling, enhetschef upphandling, RSF, § 26 Sofia Rosell, inköpsstrateg, RSF, § 26 Maja Allard, beredskapsstrateg, RSF, § 28-31 Mats Eriksson, hamnchef, TKF, § 27-32

Anders Lindholm, planeringsstrateg, RSF, § 32

Datum för justering

21 januari 2025

Paragrafer

§ 1–33

Ärendena behandlades i följande ordning: § 1-11, 33, 12-32

Underskrifter

Detta protokoll har justerats digitalt och saknar därför
signaturer.

Sekreterare Anna Evensen

Ordförande Meit Fohlin

Justerare Johan Malmros

ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Regionstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdag	2025-01-16
Protokollet anslås	2025-01-22
Anslaget tas ned	2025-02-13
Protokollets förvaringsplats	Regionstyrelseförvaltningen

Register

RS AU § 1	Långsiktiga investeringsbehov 2026-2035 – regionstyrelseförvaltningen	7
RS AU § 2	Åtterrapporering av uppdrag. Riktlinjer för investeringsprocessen	8
RS AU § 3	Borgen för Wisby Strand Congress & Event Gotland AB	9
RS AU § 4	Hemställan om fastighetsförsäljning AB GotlandsHem	11
RS AU § 5	Ny bolagsstruktur för AB GotlandsHem	19
RS AU § 6	Nytt ägardirektiv för Gotland Grönt Centrum	23
RS AU § 7	Översiktsplan för Gotland 2040 – antagande	25
RS AU § 8	Region Gotlands vattentjänstplan	29
RS AU § 9	Rapportering av åtgärdsprogram gällande skadliga partiklar (PM10) i Visby 2023-2024 samt revidering av programmet	34
RS AU § 10	Remissyttrande. Trafikverkets åtgärdsvalsstudie Fördjupad utredning Färö	37
RS AU § 11	Remissyttrande. Trafikverkets åtgärdsvalsstudie Långsiktig tillgänglighet till och från Gotland	39
RS AU § 12	Remissyttrande. Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (DS 2024:24)	42
RS AU § 13	Remissyttrande. Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65)	44
RS AU § 14	Ny taxekonstruktion för sotningstaxan 2025	48
RS AU § 15	Åtgärdsplan brottsförebyggande arbete 2025-2026	50
RS AU § 16	Idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Region Gotland och Röda Korset Gotland 2025-2028	53
RS AU § 17	Planprogram Visby Blåklinten 4-7 m.fl. (Kilen)	55
RS AU § 18	Detaljplan Tofta Krokstade 1:38, östra delen, m.fl.	59
RS AU § 19	Exploateringsavtal Tofta Krokstade 1:38	62
RS AU § 20	Markanvisning Visby Furiren 1	64
RS AU § 21	Åtterrapporering av uppdrag. Återtagande av markanvisning för vätagasstation	68
RS AU § 22	Revidering av regionfullmäktiges arbetsordning	70
RS AU § 23	Revidering av regionstyrelsens och miljö- och byggnämndens reglementen med anledning av ny säkerhetsorganisation	73
RS AU § 24	Åtterrapporering av uppdrag. Utvärdering av administration av handlingar i den digitala ärendehanteringsprocessen	75

RS AU § 25	Årshjul för regionstyrelsen 2025	76
RS AU § 26	Information. Inköpsstatistik 2024 och upphandlingsplan 2025	77
RS AU § 27	Motion. Öppna en ungdomsmottagning på Hemse	79
RS AU § 28	Motion. Gör de stabila skolskjutslinjerna permanenta	82
RS AU § 29	Medborgarförslag. Inga fler omvandlingar av bostäder i Visby innerstad till korttidsuthyrning	84
RS AU § 30	Medborgarförslag. Krisberedskap för unga som ej gör värnplikt	86
RS AU § 31	Medborgarförslag. Låt regionanställda få lön den 25:e	88
RS AU § 32	Regiondirektörens information	90
RS AU § 33	Översyn av Gotländska ståndpunkter avseende flygtrafiken	91
Bilaga § 7	Yrkanden. Översiktsplan för Gotland 2040 – antagande	93

RS AU § 1 Långsiktiga investeringsbehov 2026-2035 – regionstyrelseförvaltningen

Ärendenummer: RS 2024/2451

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelseförvaltningens redovisning av investeringsbehov 2026-2035 godkänns för vidare hantering tillsammans med övriga nämnders underlag.

Sammanfattning

Varje nämnd ska i februari lämna ett underlag med långsiktiga investeringsbehov. Tanken är att få ett samlat diskussionsunderlag kring regionens investeringsbehov som kan behandlas inför budgetberedningen.

Huvudsakligen handlar regionstyrelseförvaltningens investeringsbehov om IT-utrustning, upprustning av kök, investeringar inom räddningstjänst samt investeringar i kultur- och fritidsanläggningar.

Den tekniska utvecklingen är omfattande och går fortsatt mycket fort inom IT-området. Under perioden krävs förstärkning vad gäller framförallt redundans och kommunikationsutrustning.

Den demografiska utvecklingen med bland annat fler ungdomar och äldre och färre barn innebär inte någon nämnvärd påverkan på förvaltningens investeringsbehov förutom vad gäller måltidsverksamheten. Där påverkar även val av driftsformer för exempelvis äldreomsorg och eventuellt beslut om annat produktions sätt de totala investeringsnivåerna.

För räddningstjänsten handlar investeringarna i huvudsak om lokalanpassningar och fordonsanskaffning.

Inom kultur- och fritidsområdet redovisas ett antal möjliga satsningar utöver pågående badhusprojekt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Charlotte Fahlén, ekonomichef, och Ulrika Jansson, ekonomidirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Långsiktiga investeringsbehov 2026-2035 – regionstyrelseförvaltningen
Bilaga, Sammanställning långsiktiga investeringsbehov 2026-2035 RSF
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS AU § 2 Återrapportering av uppdrag. Riktlinjer för investeringsprocessen

Ärendenummer: RS 2023/1381

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Riktlinjen för regiongemensam prioritering och beredning av investeringar antas.

Sammanfattning

I samband med regionstyrelsens beslut om budget 2024-2026 (2023-05-30, § 152) fick regionstyrelseförvaltningen i uppdrag att se över riktlinjerna för investeringsprocessen samt att tillsammans med teknikförvaltningen se över processen för investeringsbudgetering.

Den här riktlinjen förtydligar hur olika behov av investeringar inom hela regionen ska prioriteras. Riktlinjen tar fasta på att den största påverkan och den mest fördelaktiga ekonomiska effekten erhålls om prioritering görs så tidigt som möjligt. Den beskriver också principer för samverkan och beredning i syfte att skapa förutsättningar för gemensamma prioriteringar som säkerställer att samtliga investeringar görs i linje med relevanta styrdokument.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att tillämpning av riktlinjen kommer att ge positiva ekonomiska effekter på regionens ekonomi och finansiella ställning. Ökad tydlighet och regiongemensam samsyn kring förutsättningar för planering och genomförande av investeringar förväntas minska risken för omtag och fördyringar i projektskedet, öka effektiviteten i genomförandeskedet och därmed på sikt uppnå en högre genomförandegrad av beslutade projekt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Ulrika Jansson, ekonomidirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag med redaktionella ändringar och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Riktlinje för regiongemensam beredning och prioritering av investeringar
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-09

RS AU § 3 Borgen för Wisby Strand Congress & Event Gotland AB

Ärendenummer: RS 2024/2494

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Region Gotland ingår borgen såsom för egen skuld för Wisby Strand Congress & Event Gotland AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 130 000 000 kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.
- Region Gotland ingår också såsom för egen skuld borgen för Wisby Strand Congress & Event Gotland AB till skulden tillhörande löpande räntor från räntederivat.
- Skuldebrev och borgensåtaganden, som är beslutade av regionfullmäktige eller regionstyrelsen skall undertecknas av regionstyrelsens ordförande, eller vid förfall för denne, av vice ordföranden och kontrasigneras av regiondirektören, eller vid förfall för denne, av ekonomidirektören.

Sammanfattning

Regionfullmäktige har vid två tillfällen fattat beslut om borgen för det helägda dotterbolaget Wisby Strand Congress & Event AB. Det första borgensbeslutet fattades 2009-02-23, KF § 10. Det andra borgensbeslutet fattades 2011-04-26, RF § 94.

Borgensbeslutet år 2011 hade följande lydelse:

- Region Gotland ingår borgen såsom för egen skuld för Wisby Strand Congress & Event AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 130 000 000 kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.
- Skuldebrev och borgensåtaganden, som är beslutade av regionfullmäktige eller regionstyrelsen skall undertecknas av regionstyrelsens ordförande, eller vid förfall för denne, av vice ordföranden och kontrasigneras av regiondirektören, eller vid förfall för denne, av ekonomidirektören.

Region Gotland och AB Gotlandshem använder i sin skuldförvaltning räntesäkringsavtal, så kallat räntederivat, för att uppnå större flexibilitet och lägre räntekostnader. Wisby Strand Congress & Event AB vill också börja använda räntederivat i sin skuldförvaltning. Bankerna som utfärdar räntederivaten har då ställt krav på att det av borgensbeslutet för Wisby Strand Congress & Event AB tydligt ska framgå att även räntor från räntederivat omfattas av borgen.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att borgensbeslutet ska kompletteras med följande beslutspunkt:

- Region Gotland ingår också såsom för egen skuld borgen för Wisby Strand Congress & Event Gotland AB till skulden tillhörande löpande räntor från räntederivat.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det är rimligt att även Wisby Strand Congress & Event AB ges samma möjligheter att arbeta med räntesäkring genom räntederivat som Region Gotland och AB Gotlandshem redan gör. Syftet med räntesäkring via räntederivat är att uppnå en mer flexibel skuldförvaltning, minska ränterisk och få lägre räntekostnader än vad som kan uppnås med fasträntelån.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Ulrika Jansson, ekonomidirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionfullmäktige 2011-04-26, § 94

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-17

RS AU § 4 Hemställen om fastighetsförsäljning AB GotlandsHem

Ärendenummer: RS 2024/2041

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet återremitteras för att återkomma till regionstyrelsens arbetsutskotts sammanträde den 11 februari 2025.

Sammanfattning

AB GotlandsHem har hemställt hos regionfullmäktige att godkänna fastighetsförsäljningar enligt bifogade handlingar. Bakgrunden är ett omfattande renoveringsbehov i stora delar av fastighetsbeståndet samt kravet på att bygga nya bostäder. Bolaget har i dagsläget inte likvida medel att möta dessa mål och inte heller möjlighet att hantera full finansiering via externt lånat kapital.

De fastigheter som föreslås säljas baseras på en utvärdering av det totala fastighetsbeståndet. Stor vikt har lagts på bolagets 10-års plan och bedömningen av en effektiv framtida förvaltning. En optimal strategi för försäljning kommer att arbetas fram där ingångsvärdet är att hitta den bästa lösningen för bolaget, köparen och hyresgästerna. Vissa fastigheter kan bli föremål för ombildning till bostadsrätter om hyresgästerna önskar det.

Bolaget kommer utöver försäljningar av fastigheter behöva vidta ytterligare åtgärder som främjar effektivisering i förvaltning, energioptimeringar och kostnadsbesparingar.

Bedömningen är att ett antal föreslagna fastigheter bör kunna säljas för att möta bolagets behov av kapital och möjligheter till effektiviseringar. För ett antal andra objekt bedöms underlaget inte tillräckligt tydligt när det gäller behovet av försäljning i förhållande till den riktning som bolaget ska följa enligt ägardirektivet. Bolaget kan i framtiden behöva sälja ytterligare fastigheter för att finansiera nybyggnation och underhåll. Vilka dessa kan vara och med vilket tidsperspektiv är för tidigt att säga.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att bolaget ges tillåtelse att genomföra försäljningen av Tingstade Furbjärs 1:11, Fårösund Bunge Stucks 1:224 och 1:280 samt Visby Akacian 1 och 2.

Vidare föreslås att regionen har dialog med GotlandsHem kring de ekonomiska förutsättningarna att kunna leva upp till ägardirektivet. GotlandsHem kan utifrån denna dialog eventuellt aktualisera nya förslag på försäljningar. Eventuella andra förslag på åtgärder för att skapa ekonomiskt utrymme kan också bli aktuella.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen ser bolagets behov av kapitaltillskott för att kunna genomföra nödvändiga renoveringar och satsa på nybyggnation. Föreslagna försäljningar utgör i vissa delar också potential till en effektivare hantering sett ur ett helhetsperspektiv på bostadsbeståndet. Samtidigt bedöms underlaget i vissa delar inte vara tillräckligt avseende om det är långsiktigt hållbart att sälja en del av de föreslagna fastigheterna och samtidigt leva upp till Region Gotlands krav på att skapa förutsättningar för ett varierat bostadsutbud för alla på hela Gotland. I den regionala utvecklingsstrategin för Gotland framgår följande.

”Bostäder är grundläggande för välfärd, livs kvalitet och tillväxt. Alla behöver en bostad utifrån sina förutsättningar och behov. Därför behövs ett varierat utbud av bostäder över hela Gotland...”

I ägardirektivet till GotlandsHem anges under bolagets ändamål att bolaget genom sin verksamhet ska bygga, utveckla och tillhandahålla bostäder och därigenom bidra till Region Gotlands sociala bostadspolitik. Enligt direktivet ska antalet hyresrätter för bolaget över en tioårsperiod sammantaget öka. I samråd med Region Gotland ska bolaget upplåta och anpassa bostäder för särskilda förturer såsom medicinska och sociala samt nyanlända. Utöver dessa förturer ska bolaget särskilt uppmärksamma bostadsförsörjningen inom det egna beståndet för följande grupper: ungdomar som söker sitt första boende, äldre som efterfrågar anpassade boenden och ökad trygghet för att längre kunna bo kvar i egen lägenhet, studenter samt övriga grupper som ägaren särskilt pekar ut.

GotlandsHem har under de senaste åren sålt betydande delar av sitt bestånd av hyresrätter till privata hyresvärdar. Eftersom det kommunala bostadsbolaget är ensamt om att ta emot sociala förturer får det minskade beståndet konsekvenser för de som är i behov av dessa.

Äldre som vill eller har behov av att flytta möter ofta hinder i form av högre boendekostnader eller långa kötider till ordinarie hyresbostäder. Många saknar också möjlighet att ta lån för att köpa en bostadsrätt och en stor grupp, särskilt äldre kvinnor, har så låg inkomst att en flytt till en nyproducerad hyreslägenhet inte framstår som ett realistiskt alternativ. Gotlands åldersstruktur skiljer sig delvis åt från rikets då medelåldern på Gotland är klart över rikssnittet. En fortsatt åldrande befolkning ställer krav på att de bostäder som finns tillgängliga är lämpade för målgruppen, då många äldre har behov av anpassade bostäder med hög tillgänglighet. Gotland har idag ett underskott av trygghetsboenden och seniorboenden.

Enligt Rådet för kommunala analyser (RKA) har man sett att andelen äldre över 80 år som bor i särskilt boende de senaste tjugo åren har minskat från drygt 21 procent till ungefär 10 procent. De flesta äldre bor i det ordinarie bostadsbeståndet och därför är det av stor vikt att det planeras för attraktiva

och tillgängliga bostäder anpassade för äldre, som möjliggör att bo kvar i sitt eget hem så länge som det är möjligt. Det ordinarie boendet som människor själva ordnar kommer i framtiden, liksom idag, att vara den viktigaste boendeformen för de allra flesta äldre. Ifall nya bostäder anpassas för en åldrande befolkning kan det framtida behovet av särskilt boende begränsas och sannolikt minska.

Visby Hytten 1 omfattar 108 hyreslägenheter. I nuläget erbjuds lägenheterna till kategoriboenden 70+, vilket fyller ett viktigt bostadssocialt behov. Fastigheten har tidigare fungerat som boende med särskild service och tillsyn. Det finns bland annat en matsal i fastigheten. Genom en försäljning riskerar kategoriboendet att försvinna eller omvandlas till en annan boendeform. Region Gotland går då miste om 108 lägenheter som kan vara av strategisk betydelse för att hantera förturer. Bedömningen är således att fastigheten utgör ett viktigt komplement till övriga boenden för äldre på Gotland och därför inte bör avyttras.

Visby Sjöljiljan 1 utgörs av 45 hyreslägenheter och beskrivs som ett unikt boende där varje bostad har havsutsikt och är extremt energieffektiv. Beståndet är relativt nytt och torde därmed inte räknas in i lägenheterna som har stora underhållsbehov. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att en avyttring kan resultera i ett minskat utbud av hyresrätter i attraktiva lägen på Gotland, där det föreligger en stor risk att dessa lägenheter ombildas till bostadsrätter vid en försäljning. Hyresrätterna kan vara av särskild betydelse för att tillgodose efterfrågan av bostäder med hög standard i attraktiva lägen och därmed möta behovet av kompetensförsörjning till ön. Det saknas en ekonomisk analys kring hur frigörandet av engångskapital för en relativt ny byggnation i attraktivt läge står i relation till potentialen att realisera annan nybyggnation och därmed kunna uppnå målet att öka antalet hyresrätter för bolaget över en tioårsperiod. Bedömningen är därför att kompletterande analyser kring konsekvenser av hur en försäljning av Visby Sjöljiljan 1 påverkar bostadsmarknaden på Gotland. behöver genomföras innan hemställan om att kunna pröva marknaden för att sälja Visby Sjöljiljan kan hanteras.

Kvarteret Visby Skalbaggen 1 anges bestå av 66 attraktiva hyreslägenheter som är lätt att hyra ut. Bostadsformen anges öppna för ombildning till bostadsrätter. Den passar in i GotlandsHems förvaltningsområde Gråbo och anges ge goda synergier. Underlaget ger därmed till hands att beståndet ger synergier med övriga beståndet och kan räkna med en långsiktig efterfrågan på hyresmarknaden. Det saknas en analys hur avyttringen på längre sikt kan bidra till att GotlandsHem uppnår målen beskrivna i ägardirektivet, samtidigt som det finns en betydande risk att bostäderna omvandlas till bostadsrätter vid en försäljning. Bedömningen är därför att kompletterande analyser kring konsekvenser av hur en försäljning av Visby Skalbaggen 1 påverkar bostadsmarknaden på Gotland behöver genomföras innan hemställan om att kunna pröva marknaden för att sälja Visby Skalbaggen 1 kan hanteras.

För fastigheterna Visby Akacian 1 och 2 med totalt 49 hyreslägenheter och 22 lokaler samt Fårösund Bunge Stucks 1:224 och 1:280 med totalt 36 hyreslägenheter 5 lokaler bedöms förutsättningarna vara av den karaktären att man bör kunna bevilja prövningen mot marknaden för en försäljning.

Tingstade Furbjärs 1:11 samt Fårösund Bunge Stucks 1:224 och 1:280 anges vara utmanande att förvalta på grund av avstånd till bovärdskontor och kompetenser som utgår från Visby. Kostnader för transporter och underhåll påverkar lönsamheten negativt.

Det kan noteras att det kan finnas risker ur ett socialt perspektiv att regionen inte längre äger några fastigheter i Tingstade. Om Region Gotland längre fram gör bedömningen att det behövs offentliga lokaler eller allmännyttiga bostäder i Tingstade för att kunna stärka den sociala utvecklingen och arbetet med den sociala hållbarheten så är det inte säkert att det finns möjliga lokaler/bostäder tillgängliga vid detta tillfälle.

I samtliga fall måste också påpekas att en försäljning innebär en minskning av GotlandsHems bestånd av hyresrätter vilket innebär ökade utmaningar för bolaget att kunna nå upp till ägardirektivets inriktning att öka antalet hyresrätter i beståndet över en tioårsperiod.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Försäljningen har stöd i lagstiftningen.

2. Ekonomiskt perspektiv

Region Gotland har beslutat att ingå borgen för GotlandsHem på lån upp till 2,5 miljarder kronor. 30 september 2024 utnyttjas 1,2 miljarder av det utrymmet. Utifrån bolagets plan för underhåll och nyproduktion behöver låneutrymmet öka till uppåt 4 miljarder under kommande 10 års period samtidigt som försäljning av fastigheter behöver ske. Försäljningen har inte bara påverkan på balansräkningen, även resultaträkningen påverkas av att vissa fastigheter avyttras. Det är nödvändigt att även säkerställa att bolaget uppvisar ett positivt driftnetto.

Enligt ägardirektivet ska bolaget under kommande tioårsperiod förbättra driftnettot så att det totala beståndet har en positiv avkastning om minst 4 procent samt arbeta bort huvuddelen av den nuvarande underhållsskulden.

Det är inte lämpligt att avstå från att genomföra underhåll eller genomföra det under längre tid än 10 år då behovet av är stort och det därmed är förenat med risker för bolaget.

Efter kontakt med Kommuninvest är bedömningen att regionkoncernen har en tillräckligt god ekonomisk ställning för att öka koncernskulden så att underhåll kan genomföras i den takt som planeras. Dock kommer det inte att räcka med lånefinansiering, bolaget behöver genomföra försäljningar för att finansiera underhållet och stärka resultaträkningen.

Utgångsläget för koncernskulden är på förhållandevis låg nivå jämfört med riket men investeringsbehovet framåt är stort även i nämndsorganisationen vilket gör att skulden och även räntekostnader kommer att öka ytterligare kommande år.

3. Barnperspektiv

Det finns en risk för att en försäljning av fastigheterna påverkar familjer med barn. Hyresnivån i vissa av de föreslagna fastigheterna ligger nu på en låg nivå och riskerar att öka vid en försäljning och genomfört underhåll.

4. Jämställdhetsperspektiv

GotlandsHems underlag saknar en egen jämställdhetsanalys. Ojämställda ekonomiska villkor mellan kvinnor och män kan påverka behovet mellan kvinnor och män av till exempel tillgången till billiga hyresrätter olika.

Ett krympande bostadsbestånd som ska möjliggöra förturer kan leda till längre väntetider. Detta kan ha en särskilt negativ inverkan för våldsutsatta kvinnor i behov av en ny bostad.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

I regionfullmäktiges ägardirektiv till GotlandsHem står att bolaget ansvarar för att erbjuda en variation av bostäder som möter invånarnas behov avseende exempelvis storlek, standard, hyresnivå, service och läge över hela Gotland med fokus på Visby, serviceorter och skolorter. De orter som nu är berörda är Tingstäde, Fårösund och Visby.

De senaste försäljningarna av lägenheter, förutom studentbostäder i Visby, har genomförts på södra Gotland. Nu erbjuds fastigheter i Visby och på norra Gotland till försäljning.

Tingstäde är inte en serviceort eller skolort och ligger med rimliga avstånd och kollektivtrafik till Visby, Fårösund och Slite. GotlandsHems hyreslägenheter håller relativt låg hyresnivå, men nivån riskerar att öka då det finns utmaningar i lönsamheten utifrån nuvarande lokalisering av GotlandsHems resurser.

Furbjärs 1:11 är GotlandsHems enda fastighetsinnehav i Tingstäde. Orten Tingstäde har ingen platsbunden offentlig service idag, det finns därför ingen risk för kedjeeffekt att annan kommunal service som är stationerad på platsen läggs ner. Samtidigt innebär en försäljning att Region Gotlands möjligheter att medverka till Tingstädes utveckling minskar om Region Gotland längre fram

gör bedömningen att det behövs offentliga lokaler eller allmännyttiga bostäder i Tingstade för att kunna stärka den sociala utvecklingen och arbetet med den sociala hållbarheten så är det inte säkert att det finns möjliga lokaler/bostäder att tillgängliga vid detta tillfälle.

Fårösund är en utpekad service- och skolort. GotlandsHem äger flera fastigheter i Fårösund. Bolaget har en långsiktig ambition att satsa på moderna och energieffektiva lösningar i sin fastighetsportfölj. För att uppnå detta och säkerställa att fastigheterna i Fårösund är anpassade för självförvaltning, krävs strategiska prioriteringar på orten. Därför bedöms de föreslagna fastigheterna lämpliga att erbjuda till andra aktörer.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ambitionen och förhoppningen är att nya ägare kommer att genomföra nödvändigt och energieffektiviserande underhåll tidigare än vad GotlandsHem har möjlighet till. Det innebär att fler fastigheter på Gotland minskar klimatpåverkan.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Joakim Martell, VD AB Gotlandshem, Mats Ågren, styrelseordförande AB Gotlandshem och Stefan Hollmark, regiondirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet återremitteras för att återkomma till regionstyrelsens arbetsutskott den 11 februari 2025 med motiveringen att ytterligare information behöver tillföras ärendet genom fördjupade samtal mellan regionstyrelseförvaltningen och AB Gotlandshem.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Protokollsanteckning anmäls av Saga Carlgren (V): Vänsterpartiet anser att

1. Gotlandshems hemställen om att pröva marknaden för försäljning av Tingstade Furbjärs 1:11, Fårösund Bunge Stucks 1:224 och Fårösund Bunge Stucks 1:280, Visby Akacian 1 och Visby Akacian 2, Visby Hytten 1, Visby Skalbaggen 1 och Visby Sjöljiljan 1 avslås i sin helhet.
2. Regiondirektören får i uppdrag att omgående starta en process för revidering av Gotlandshems ägardirektiv, med syfte att undvika utförsäljningar av allmännyttiga hyresrätter på Gotland.
3. Regiondirektören får i uppdrag att utreda hur Gotlandshems försäljningar av hyresbostäder de senaste tio åren har påverkat den gotländska bostadsmarknaden, förutsättningarna för hyresgästerna i de sålda fastigheterna samt förutsättningarna för gotlänningar i behov av sociala eller medicinska förturer.

Vänsterpartiet avslår förslagen om försäljning av hyresrätter ur Gotlandshems bestånd. AB Gotlandshem är ett allmännyttigt bostadsbolag vars syfte är att

äga och förvalta, samt hyra ut hyresrätter på Gotland. Samt tillsammans med Region Gotland ta ansvar för bostadsförsörjningen på Gotland. Att sälja hyresrätter som ett sätt att stärka bolagets finansiella ställning anser vi är kontraproduktivt och motverkar ett av de viktigaste syftena med bolaget; att erbjuda hyresbostäder till gotlänningarna med rimliga hyror samt att erbjuda sina hyresgäster trygga och långsiktiga bostäder.

Det blir alltmer tydligt att ägarstyrningen av Gotlandshem måste stärkas med fokus på det bostadssociala uppdraget. Vi anser att det kräver en revidering av ägardirektivet där fokus är att undvika försäljning av hyresbostäder samt ett omtag när det gäller fokus för ägarstyrningen. Vänsterpartiet anser att den SD-styrda högerregeringens bostadspolitik är skadlig för den gotländska bostadsmarknaden och att staten måste ta ett mycket större ansvar för bostadsförsörjningen i landet. I väntan på det är det dock av yttersta vikt att ytterligare försäljningar av allmännyttans hyresrätter inte sker.

De föreslagna fastigheterna är också var för sig olämpliga för försäljning. Vi är glada att majoriteten valt att inte sälja Hytten 1 där det idag finns ett väletablerat serviceboende och träffpunkt för äldre. Det hade varit ett stort misstag att sälja.

Försäljning av Sjölliljan, Skalbaggen och Akacian i Visby är olämpliga att sälja av flera skäl. Bland annat för att de alla riskerar att ombildas till bostadsrätter och därmed minska antalet hyresrätter i Visby samt förvärra bostadssegregationen på ön. Akacian och Sjölliljan ligger i områden med i huvudsak villor och bostadsrätter. Hyresrätterna där behövs för att upprätthålla den blandning som ännu finns i Visby.

Bostäderna i Fårösund och Tingstäde är olämpliga att sälja av flera skäl. Bland annat för att hyresrätter är viktiga för en levande landsbygd och stärkta serviceorter. Det är idag mycket svårt att få hyresrätter byggda på landsbygden och det är då kontraproduktivt att sälja de som faktiskt finns.

Gotlandshem sålde ett stort antal hyresrätter under 2017, då med motivet att försäljningen skulle möjliggöra nybyggnation av hyresrätter samt att komma ikapp med underhållsskulden. 609 miljoner kronor fick bolaget in på försäljningen men vad har hänt sedan dess? Hur har detta påverkat den gotländska bostadsmarknaden? Försäljningen har lyfts i länsstyrelsens analys av bostadsmarknaden flera gånger men vad har Region Gotland och Gotlandshem dragit för slutsatser? Detta behöver analyseras djupare. De problem som försäljningen 2017 skulle lösa är i stort sett samma som man lyfter som motiv till försäljning idag.

Beslutsunderlag

Hemställan om fastighetsförsäljningar AB Gotlandshem
Bilaga 1 Beslutsrekommendation AB Gotlandshem
Bilaga 2 Underlag försäljningar AB Gotlandshem

Protokoll styrelsemöte AB Gotlandshem, 2024-09-03
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-09

RS AU § 5 Ny bolagsstruktur för AB GotlandsHem

Ärendenummer: RS 2024/1805

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Regionstyrelsen och AB Gotlandshem ges i uppdrag att gå vidare med alternativ A och att återkomma med förslag på styrande dokument, styrelsesammansättning och förslag på övriga åtgärder som det måste fattas beslut om för att den nya koncernstrukturen ska kunna driftsättas senast den 1 januari 2026.

Sammanfattning

I den i ärendet bilagda utredningen presenteras tre nya alternativa koncernstrukturer för Gotlandshem. Alla dessa har potential att skapa betydande fördelar för Gotlandshem bland annat genom en tydligare och mer transparent redovisning av bolagens verksamhet och en övergång till momsplikt för majoriteten av bolagen.

Om en förändring av koncernstrukturen genomförs förväntas det innebära lägre utgifter vid nyproduktion och vid investeringar inom energiområdet. Dessa ekonomiska förbättringar kommer att kunna bidra till en snabbare och mer effektiv grön omställning och en ökad nybyggnationstakt för Gotlandshem. Samtliga redovisade förslag möjliggör även bättre möjligheter att bygga bostadsrätter. I sammanhanget är det viktigt att nämna att en förändring av koncernstrukturen för Gotlandshem inte kommer att påverka hyresgästernas kontrakt, ködagar eller hyressättning.

De olika alternativen uppfyller i olika utsträckning syftet med att optimera de ekonomiska förutsättningarna för Gotlandshem. I två av alternativen (A och B) föreslås ett övergripande ägarbolag "Stadshus AB" där möjlighet finns att samla ägandet av samtliga Region Gotlands bolag för att på sätt få till en enhetlig och samlad ägarstyrning. Gotlandshems dotterbolag för kommersiella lokaler och parkering föreslås i alternativ A och B rapportera direkt till detta ägarbolag. Detta möjliggör bland annat för Gotlandshem att fokusera mer på sitt kärnuppdrag - att förvalta hyresrätter. Det finns på sikt ekonomiska fördelar med alternativ A och B, men även enhetligheten och möjligheterna till samordning inom Region Gotland stärks. Med samordning avses bland annat fastighetsförvaltning inklusive drift och skötsel, energiinvesteringar samt trygghets- och brottsförebyggande arbete.

Det tredje alternativet (C) innebär att Gotlandshem får förutsättningar för att uppfylla ägardirektiven men att de möjliga samordningseffekterna för Region Gotland, som fås med alternativ A och B, uteblir.

Alternativ A inkluderar bosociala tjänster vilka är frågor som lyfts fram som viktiga i Gotlandshems uppdrag och ägardirektiv. Alternativ A har därför en stor potential att stärka verksamheten inom det sociala området genom utveckling och innovation. Genom att framhäva bosociala tjänster, kommer alternativ A särskilt kunna gynna den åldrande befolkningen på Gotland, där behovet av dessa tjänster förutspås öka. Alternativ A kan således bidra till att möta både de sociala och praktiska behoven utifrån ett demografiskt perspektiv med krav på nya lösningar.

Genom att separera förvaltning av fastigheter från andra tjänster som inte ingår i hyressättningsmodellen, skapas ett tydligare ägarskap och bättre förutsättningar för bolaget att påverka driftnettot. En uppdelning av Gotlandshem i flera bolag med tydligt definierade roller för beställare och utförare ger också en större tydlighet vid beställning av tjänster. En tydligare kravställning mot olika motparter bedöms ge mer konkurrenskraftiga priser, vilket i sin tur förväntas leda till att servicen till hyresgästerna kan effektiviseras och bli mer kostnadseffektiv.

Utredningen visar att positiva ekonomiska effekter kan uppnås genom att investeringar hanteras på ett strategiskt sätt. I dagsläget är hyresrätten inte momsbelagd. Genom att skapa momspliktiga bolag ändras förutsättningarna. De ekonomiska effekterna av en ny koncernstruktur bedöms årligen vara i miljonklassen genom bland annat förbättrad likviditet och minskade räntekostnader. Det finns, med en ny bolagsstruktur, en stor potential att skapa positiva likviditetseffekter de år som investeringar genomförs, något som i sin tur påverkar räntekostnaderna positivt. De positiva effekterna av detta är bättre ekonomiska förutsättningar som kommer att kunna gagna den gröna utvecklingen och möjliggöra ytterligare investeringsutrymme.

Med en ny koncernstruktur:

- Minskar lånebehov för att uppnå Gotlandshems målsättning.
- Får Gotlandshem lägre räntekostnader på både kort och lång sikt.
- Ökar andelen självfinansiering vid investeringar på längre sikt.

En koncernstruktur med fler bolag än idag riskerar att ge ökade administrativa kostnader. För att motverka detta behöver ett arbete genomföras för att skapa en enhetlig styrning, ledning, uppföljning och kontroll. Samtidigt är det viktigt att de olika processerna är tydliga, med tydliga gränsdragningar, och att det finns ett fokus på att hela tiden förbättra och effektivisera dessa.

Sammanfattningsvis ger en ny koncernstruktur för Gotlandshem möjlighet till ett antal avgörande fördelar. Dessutom skapas möjlighet för de olika bolagen att öka spetskompetensen inom sina expertområden. En ny koncernstruktur skapar dessutom bättre förutsättningar för att ta viktiga steg i den gröna omställningen, med energieffektiva fastigheter som kraftigt minskar energi- och vattenförbrukningen, egen klimatvänlig energiproduktion och ökad

återvinning. En ny koncernstruktur säkras också att Gotlandshem kan bygga bostadsrätter vilket innebär att fler bostäder kan byggas. Att placera byggverksamheten i ett separat bolag innebär även att det går att hålla en högre takt både i nybyggnad och i underhåll av befintliga fastigheter.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Joakim Martell, VD AB Gotlandshem, Mats Ågren, styrelseordförande AB Gotlandshem och Stefan Hollmark, regiondirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Saga Carlgren (V) yrkar i första hand att ärendet återremitteras i syfte att fördjupa underlaget i följande frågor:

1. Riskerna för högre kostnader för personal och administration lyfts i underlaget. Detta underlag behöver fördjupas. Hur avser man undvika detta? Hur motiverar man de höga administrations- och personalkostnader man redan har? Hur motiverar man ytterligare administrationskostnader i förhållande till kärnuppdraget och hyresgästerna?
2. Juridiska risker avseende bland annat LOU och kommunallagen behöver belysas tydligare.
3. Andra allmännyttors strategier i fråga om koncern kontra vanligt bolag behöver belysas ytterligare. Trenden i allmännyttan är att snarare att gå ifrån koncernstyrning, vad är motiven då? Vilka nackdelar ser man med koncernformen? Vad motiverar koncern just på Gotland?
4. Underlag kring hur hyresgästerna påverkas behöver finnas. Vilka risker eller nyttor finns av koncerndrift ur hyresgästernas perspektiv?
5. Underlaget behöver fördjupas avseende påverkan på ägarstyrningen. Hur påverkar koncernformen måluppfyllelse i förhållande till ägardirektivet? Hur påverkas gotlänningarnas insyn och påverkan på Gotlandshem och dess verksamheter?
6. Hur ser marknadsanalysen ut vad gäller de kommersiella verksamheter man tänker sig? Exempelvis underlag och behov av tjänster riktade till hyresgästerna. Finns det konkurrensmässiga hinder i förhållande till den privata sektorn att utveckla tjänster för externa kunder?

Saga Carlgren (V) yrkar i andra hand att regionstyrelseförvaltningens förslag avslås.

Ordförande ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras i enlighet med Saga Carlgrens (V) yrkande och finner att ärendet ska avgöras idag.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Protokollsanteckning anmäls av Saga Carlgren (V): Vänsterpartiet anser att ett beslut om koncernbildning inte kan fattas baserat på det underlag som finns

idag. Det kan finnas fördelar med koncernformen, den används i flera andra allmännyttor. Dock finns också risker, både för högre administrationskostnader, försämrad insyn för medborgarna, juridiska risker samt risker för Region Gotlands möjlighet att styra sitt bolag på det sätt som bäst gynnar det gotländska samhället och gotlänningarna. Detta måste belysas tydligare om ett beslut om koncernbildning ska kunna fattas.

Beslutsunderlag

Utredning ny koncernstruktur för Gotlandshem
Bilaga till utredning ny koncernstruktur för Gotlandshem
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-10

RS AU § 6 Nytt ägardirektiv för Gotland Grönt Centrum

Ärendenummer: RS 2024/2228

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Förslaget till nytt ägardirektiv för Gotland Grönt Centrum godkänns.

Jäv

Oscar Lindster (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Sammanfattning

Gotland Grönt Centrum AB ligger på Lövsta i Roma och är ett nav för den gröna näringen på Gotland. På Gotland Grönt Centrum utbildas morgondagens gröna företagare och planetskötare. Gotland Grönt Centrum AB ägs av:

- Hushållningssällskapet Gotland (55%),
- Lantbrukarnas Riksförbund (5%),
- Tillväxt Gotland (5%) och
- Region Gotland (35%).

Bolagets verksamhet styrs övergripande av ägarna med hjälp av bland annat aktieägaravtal, bolagsordning och ägardirektiv. Ägarna har gjort bedömningen att nuvarande ägardirektiv behöver uppdateras och har därför under år 2024 tillsammans arbetat fram ett förslag till uppdaterade ägardirektiv.

Förslaget innebär i korthet att:

- ägardirektivet i sin helhet har fått en tydligare struktur,
- bolagets ändamål/uppdrag har förtydligats och punkter som tidigare skrivits på olika ställen nu har samlats ihop,
- värdegrunden har utvecklats,
- de långsiktiga verksamhetsmålen har förtydligats,
- kravet på bolagets vinstmarginal har sänkts från 3 % till 1,5 % och ska samtidigt ses över en femårsperiod istället för årligen,
- skrivning kring soliditet har förtydligats och ska vara minst 40 % över tid och
- text som inte behöver stå i ägardirektiven har tagits bort, exempelvis vilka punkter som ska finnas med på styrelsemöten, bolagets vision och affärsidé som alla dessa återfinns i andra styrdokument.

För att de nya ägardirektiven ska bli gällande behöver de godkännas av respektive ägare och därefter fastställas på Gotland Grönt Centrums

bolagsstämma. Ambitionen är att detta ska ske vid ordinarie bolagsstämma den 11 april 2025.

Ärendets behandling under mötet

Oscar Lindster (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Gotland Grönt Centrum, nuvarande aktieägaravtal och bolagsordning

Gotland Grönt Centrum, nuvarande ägardirektiv

Gotland Grönt Centrum, förslag på nytt ägardirektiv

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-08

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att översiktsplanen tar avstamp i ett antal planer, program och strategier som utgör en grund för gemensamma prioriteringar när det gäller det framtida samhällsbyggandet. Planen tar ansvar för det samhällsekonomiska perspektivet genom att den skapar utvecklingsmöjligheter för ett växande Gotland med stöd av resurseffektiv bebyggelseutveckling. Bedömningen är att planförslaget är positivt ur ett ekonomiskt perspektiv.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att det krävs ett helhetsperspektiv i samhällsplaneringen för att åstadkomma miljöer där barn lockas till rörelse och lek samt möjligheter till aktiva transporter, cykling, gång med mera, till olika målpunkter. Det är också viktigt att barn och ungdomar ges möjlighet att delta i planeringen av sin närmiljö och samhället i stort. Vid den tidiga dialogen och samrådet har särskild vikt lagts vid att involvera barn i alla åldrar, bland annat genom samarbete med skolklass. Ett stort antal av de som lämnade synpunkter i samrådet var barn och ungdomar. Bedömningen är att översiktsplanen och processen med att ta fram densamma har haft ett fokus på barn och ungdomar. Inför granskningen av översiktsplanen lades ett särskilt fokus vid att stärka översiktsplanens riktlinjer som syftar till att hantera och förebygga konsekvenserna av ett klimat i förändring. Barn och unga tillhör de grupper som är bland de allra mest utsatta för att drabbas av klimatförändringarnas effekter. Därmed är det av stort vikt att våra samhällen och kommande generationer ges bättre förutsättningar för att hantera klimatförändringarna.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att både samråd och granskning engagerade såväl kvinnor som män och fördelningen bland de som lämnat digitala synpunkter är 50/50. En viktig målsättning för översiktsplanen är byggandet av ett samhälle för alla. Många av de åtgärder som kan användas i arbetet för att uppnå ett mer jämställt samhälle är sådant som planeras för och genomförs i detaljplane- och byggskedet. Bedömningen är att översiktsplanen är positiv ur ett jämställdhetsperspektiv.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att planförslaget möjliggör bland annat särskilda satsningar kring skolorter på landsbygderna, bostadsbyggande i form av komplettering samt utveckling av gång- och cykelinfrastrukturen runt Gotlands större tätorter. Utöver detta behandlar planen utvecklingsmöjligheter för bland annat besöksnäring och mat och livsmedel samt areella näringar, vilka ofta är knutna till landsbygderna. Konkretiserandet av begreppet resurseffektiv bebyggelse från den regionala utvecklingsstrategin, ger förutsättningar för en fortsatt utveckling av hela Gotland, på ett sätt som ger möjligheter att nyttja

infrastruktur, energi och andra resurser på bästa sätt samtidigt som det bidrar till bibehållande och utveckling av service över hela Gotland. Bedömningen är att landsbygdsperspektivet är väl belyst och hanterat i planförslaget.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att planförslaget genomsyras av ett hållbart klimat- och miljöperspektiv för det framtida Gotland utifrån målsättningarna i Vårt Gotland 2040. Planförslaget hanterar bland annat miljö kvalitetsnormerna, samt innehåller utvecklade riktlinjer för hur regionen avser att hantera klimatrelaterade risker utifrån översvämningar, skyfall och ras, skred och erosion både för befintlig och tillkommande bebyggelse. Sammanställningen av planeringsunderlag utifrån klimatförändringar och risker för Gotland har landat i en Klimatanpassningsplan för Gotland. Planförslaget ger riktlinjer för ett mer hållbart transportsystem för att bidra till minskade utsläpp. En resurseffektiv bebyggelseutveckling bidrar till grönare miljöer och att upprätthålla ekosystemtjänster. Till översiktsplanen hör även en miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram som en integrerad del av arbetsprocessen. Översiktsplanen har tagits fram i nära samverkan med Grönplan för Gotland. Bedömningen är att perspektivet är väl belyst och hanterat i planförslaget.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Jenny Sandberg, projektledare och Max Sundberg Wallman, planarkitekt, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Andreas Unger (M) yrkar att ett uppdrag kring tematiskt tillägg ska ges.

Saga Carlgren (V) yrkar att LIS-område på Tofta strand tas bort (LIS 25).

Johan Malmros (C) yrkar att översiktsplanen ändras i enlighet med vad som framförs i **bilaga till ärendet**.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att tid för ytterligare inläsning av ärendet och framförda yrkanden behövs.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Protokollsanteckning anmäls av Saga Carlgren (V): Vänsterpartiet anser att ett LIS-område på Tofta strand borde gått att få till i dialog med länsstyrelsen. I den form förslaget nu har, med den skarpa kritik som det fått från länsstyrelsen med hänvisning till höga naturvärden, kan området inte godkännas. Det är beklagligt att inte ytterligare ansträngningar gjorts för att ta fram ett förslag som stämmer bättre med länsstyrelsens analys.

Protokollsanteckning anmäls av Johan Malmros (C): Centerpartiet har föreslagit en rad justeringar i översiktsplanen av följande anledningar:

Människor vill bo på olika sätt, med olika avstånd till grannar och service. Det är människors vilja att bo på en viss plats som gör att bostadsbyggandet blir verklighet. Här behövs generellt skrivningar som tjänar som möjliggörare snarare än hinder.

I översiktsplanen finns många skrivningar som pekar ut utbyggnadsområden och samtidigt exkluderar andra områden enbart på grund av att de inte ligger nära en befintlig ort eller befintlig service. Dessa skrivningar måste tas bort eller mjukas upp för att inte förhindra utveckling i ett stort antal socknar. Stora delar av Gotland riskerar att hamna utanför den tillväxt och utveckling som beskrivs i den regionala utvecklingsstrategin, och bostadsbristen riskerar att förvärras när mark runt om på Gotland som skulle vara lämplig för bebyggelse inte kommer att bebyggas. Framförallt behöver mark som är lämplig för fastboende göras tillgänglig för byggande. Centerpartiet föreslår även justeringar för att göra det enklare och billigare att bygga hyresrätter. Översiktsplanens påverkan på framtida utveckling ska inte underskattas, då den tjänar som ett riktmärke för prioriteringar, bygglovsprövningar, överprövning av högre instanser, och ambitioner för all mark- och vattenanvändning på Gotland många år framöver.

Beslutsunderlag

Länsstyrelsens granskningsyttrande, 2024-06-12

Begäran om reviderat yttrande, 2024-11-27

Särskild handling, strategisk miljöbedömning, översiktsplan Gotland 2040, 2024-12-12

Länsstyrelsens reviderade granskningsyttrande, 2024-12-16

Granskningsutlåtande, 2025-01-08

Förslag till Översiktsplan Gotland 2040 (kap 1-4), 2025-01-08 inklusive plankartor: Utvecklingsinriktning, Mark- och vattenanvändning, Riksintressen och andra värden

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-08

RS AU § 8 Region Gotlands vattentjänstplan

Ärendenummer: RS 2024/1762

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Region Gotlands Vattentjänstplan 2024–2035 antas.
-

Sammanfattning

Genom en ändring den 1 januari 2023 (2006:412) i lagen om allmänna vattentjänster, LAV, ska alla Sveriges kommuner från och med den 1 januari 2024 ha en aktuell vattentjänstplan. Planen ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses.

Lagen föreskriver att vattentjänstplanen antas av kommunfullmäktige. Dessförinnan ska planen samrådats i skälig omfattning med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen.

Teknikförvaltningen har arbetat fram en vattentjänstplan, som består av en huvudrapport samt sex stycken bilagor (se ”beslutsunderlag”).

Vattentjänstplanen innehåller delar av det som återfinns i nuvarande VA-plan, antagen av tekniska nämnden 2018. Den ersätter helt delplanen ”VA-utbyggnadsplan” och delar av delplanen för dagvatten.

I enlighet med de krav som LAV ställer på kommunens försörjning av allmänna VA-tjänster innehåller vattentjänstplanen olika typer av bedömningar. Bedömningen utgår från sådana områden med samlad bebyggelse, där fastigheterna har enskilda VA-lösningar. Totalt har 110 sådana områden identifierats runt om på Gotland.

Därtill har hänsyn även tagits till kriterier såsom:

1. Antal fastigheter inom respektive bebyggelseområde.
2. Bebyggelsetrycket inom området.
3. Bedömning av risk för människors hälsa (vattenkvalitet och tillgång till sötvatten).
4. Bedömning av risk för miljön med hänsyn till utsläpp av fosfor och kväve (d.v.s. risk för negativ påverkan på status för recipienten).

Den samlade behovsbedömningen utgår från en poängsättning utifrån en fyrgradig skala. Maximalt antal poäng som ett område kan få utifrån denna är 24. Höga poäng indikerar ett behov av en förändrad VA-försörjning i ett större sammanhang, låga poäng indikerar att den enskilda VA-försörjningen fungerar tillfredsställande för tillfället, eller att den är under bevakning. I bilaga 2-4 beskrivs metoden för den samlade behovsbedömningen mer utförligt.

För att klassificera de identifierade områdenas behov av VA-försörjning har de delats in i tre kategorier. Dessa är:

- VA-utbyggnadsområde (behov av allmän VA-försörjning/eller godtagbar enskild VA-lösning, se avsnitt 5.6.1 i vattentjänstplanen, sida 17-19 samt i Bilaga 4).
- VA-bevakningsområden (tillfredsställande VA-försörjning men bevakas utifrån olika aspekter, se avsnitt 5.6.2 i vattentjänstplanen, sida 19-20 samt i Bilaga 3).
- Enskilt VA-område (godtagbar enskild VA-försörjning, se avsnitt 5.6.3 i vattentjänstplanen, sida 20 samt i Bilaga 3).

Totalt presenteras nio stycken VA-utbyggnadsområden. Under avsnitt 5.7, *Tidplan för utbyggnad av allmän VA-anläggning till VA-utbyggnadsområden* i vattentjänstplanen, sida 20, presenteras en preliminär tidplan för respektive VA-utbyggnadsområde.

Efter samråd (3 april–7 maj 2024) och granskning (3 juli–5 september 2024) har vissa mindre justeringar av vattentjänstplanen skett. Vilka dessa är framgår av teknikförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2024-10-01. Vattentjänstplanen antogs av tekniska nämnden 2024-10-23, §191.

Inför antagandet i regionfullmäktige har ett förtydligande gjorts när det gäller tidpunkten när Region Gotlands nödvattenplan förväntas vara klar (s. 9).

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen ansluter sig till teknikförvaltningens bedömning att föreliggande förslag till vattentjänstplan, med de mindre justeringar som gjorts efter samråd och granskning, är klar för antagande av regionfullmäktige.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv:

1. Rättslig grund / rättsligt perspektiv

Den rättsliga grunden är att samtliga Sveriges kommuner är skyldiga att upprätta en vattentjänstplan enligt 6c § i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Region Gotland strävar efter att så fort som möjligt uppfylla detta krav. Vattentjänstplanen ska bland annat innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses, samt de åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. Planen är inte juridiskt bindande.

LAV är en så kallad speciallag, vilket innebär att när en fråga regleras i LAV, så gäller dessa regler före allmänna lagar såsom skadeståndslagen (1972:207) eller kommunallagen (2017:725).

2. Ekonomiskt perspektiv

Det torde vara allmänt känt att Region Gotland, liksom övriga VA-aktörer i Sverige, har stora behov av utbyggnad av verk och ledningar men också reinvestering i de befintliga anläggningarna. Detta tillsammans med klimatanpassning, omvärldsläget inverkan med inflation och ökade räntekostnader kommer att påverka kostnaderna för VA-utbyggnad på Gotland betydligt. Ökade krav gällande bland annat dagvattenhantering ställer i sin tur ökade krav på att säkra rätt kompetens inom Region Gotlands VA-verksamheter, vilket kan bidra till ökade personalkostnader om framtida nyrekrytering krävs.

Teknikförvaltningen har i detta läge inte gjort någon kostnadsuppskattning av hela vattentjänstplanens genomförande fram till 2035, men påminner i tjänsteskrivelsen daterad 19 januari om att man vid antagandet av senaste VA-planen 2018 gjorde en grov uppskattning av de kostnader som då var förknippade med genomförandet av VA-planens utbyggnadsdel, fördelade på respektive tidsperiod (sidorna 60-67 i VA-planen).

Även om ingen ny sammanställning ännu gjorts, konstaterar teknikförvaltningen att kostnaden framgent sannolikt kommer att vara högre då kostnadsbilden blivit tydligare, exempelvis kring Visby framtida vattenförsörjning, liksom kring behovet av klimatanpassningsåtgärder med mera. I varje års budgetplanering förs åtgärder in i verksamhetsplaneringen. Inför detta görs en mer detaljerad bedömning av kostnad och resursbehov, baserad på bästa tillgängliga fakta. Ju längre fram i tiden åtgärderna planeras, desto större är osäkerheten i bedömningen.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att vattentjänstplanen innehåller flera delar som är grundläggande för kommande generationer. Gotlands vattenresurser och de allmänna VA-anläggningarna måste skyddas idag och långsiktigt. Det är mer aktuellt än på länge att säkerställa att vi har en VA-försörjning som är motståndskraftig mot yttre påverkan och som klarar olika typer av störningar. Den måste utformas med redundans, samt vara robust och resilient.

Kommande generationer är också betjänta av att miljökvalitetsnormerna och andra miljöaspekter sätter gränserna för utsläpp och överutnyttjande av vattenkällor och att allmänna VA-anläggningar utformas med ett ekonomiskt och miljömässigt helhetsperspektiv.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att syftet med vattentjänstplanen är könsneutralt, eftersom alla människor behöver dricksvatten, avloppslösningar och rena vattendrag.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att i vattentjänstplanen kommer utbyggnad av allmän VA-försörjning prioriteras efter VA-huvudmannens skyldighet i enlighet med LAV. Nuvarande bedömning ligger till grund för en uppdatering av hur utbyggnad ska prioriteras, bland annat till landsbygden. En sådan planering säkerställer att de befintliga områden som har störst behov av VA-utbyggnad prioriteras. Genom en väl genomtänkt utbyggnadsplan kan dessutom kostnaderna hållas nere för utbygganden.

Tillgången till dricksvatten av godtagbar kvalitet och i tillräcklig kvantitet är en av de viktigaste förutsättningarna för det gotländska samhället. Gotland är en växande landsbygdsregion med en befolkning som ökat under ett antal år. Omkring 40 procent av Gotlands invånare bor utanför tätorterna och stora delar av den gotländska landsbygden har inte tillgång till allmänna VA-tjänster. Omkring 40 procent av hushållen tillämpar enskilda VA-lösningar.

Målen kring att säkra tillgången till vatten är emellertid en fråga av lika stor vikt för land såväl som för stad. Det råder även en stor efterfrågan på bebyggelseutveckling utanför områden med allmän VA-försörjning, detta tillsammans med Gotlands särpräglade geologi och sårbara grundvatten ställer därmed höga krav på en långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

6. Klimat- och miljöperspektiv

Bedömningen är att en väl avvägd VA-planering, som synkroniseras med övrig planering för utveckling av land och stad, stegvis kan bidra till utvecklingen av långsiktigt hållbara samhällen genom att särskilt ta hänsyn till naturens ekosystem och dess biologiska mångfald. Den biologiska mångfalden utgör förutsättningen för att få livskraftiga och tåliga ekosystem som klarar av att producera tjänster, trots yttre påfrestningar som exempelvis tillfälliga föroreningar eller klimatförändringar. Produktionen av tjänster och varor gällande både den allmänna och enskilda vatten- och avloppsförsörjningen får inte riskera att överskrida ekosystemens bärförmåga, det vill säga att naturen måste hinna återskapa uttagna resurser. Om ekosystemens bärförmåga överskrids riskerar dess produktionsförmåga att begränsas.

Klimatförändringarna kommer bland annat innebära en ökad risk för översvämning både från skyfall och på sikt stigande havsnivåer. I takt med att skyfallen väntas inträffa mer frekvent och vara kraftigare än tidigare ökar även risken för bräddning i pumpstationer, reningsverk och andra typer av störningar på den allmänna VA-anläggningen. I det allt varmare klimatet kommer antalet varma dagar öka och värmeböljor förväntas inträffa mer frekvent. Detta leder i sin tur även till en ökad risk för bland annat minskad grundvattentillgång samt att enskilda vattentäkter i högre utsträckning sinar, påverkas av saltvatteninträngning och riskerar att förstöras av inträngande ytvatten vid skyfall.

LAV ställer krav på en bedömning som visar på hur de allmänna VA-anläggningarna ska klara en ökad belastning på grund av skyfall. Detta innebär inte att kommunen (huvudmannen) får ett ökat ansvar att utöka kapaciteten på de allmänna dagvattenanläggningarna. Snarare innebär detta att kommunen behöver analysera VA-anläggningens funktion vid ökad nederbörd. Analysen kommer då påvisa vilka, om några, allmänna VA-anläggningar som riskerar att drabbas av störningar. Om sådana risker identifieras behöver kommunen genomföra åtgärder för att skydda anläggningarna. Detta arbete kan med fördel synkroniseras med det arbete som Region Gotland kommer genomföra i förhållande till klimatanpassningsplanen (som antogs av regionfullmäktige 2023-10-23, § 174). I klimatanpassningsplanens åtgärdslista pekas flertalet åtgärder ut med bäring på den allmänna VA-försörjningen. Genom att gemensamt hantera behovet av åtgärder som återfinns både i klimatanpassningsplanen och kommande vattentjänstplan inom ramen för VA avdelningens arbete med klimatanpassning kan många fördelar säkerligen uppnås.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Vattentjänstplan, revideringar efter granskning och samråd, daterad 2024-09-10

Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2024-10-01

Tekniska nämnden 2024-10-23, § 191

Förslag till vattentjänstplan, reviderad 2025-01-13

Bilaga 1 Ordlista daterad 2023-12-21

Bilaga 2 Metodik för utbyggnad av allmän VA-anläggning till befintliga fastigheter daterad 2023-12-21

Bilaga 2A Bakgrund och metodik GIS-stöd daterad 2023-12-21

Bilaga 3 Sammanställd bedömning av VA-planområden daterad 2023-12-21

Bilaga 4 Områdesbeskrivning VA-utbyggnadsområden daterad 2024-01-19

Bilaga 5 Strategisk miljöbedömning daterad 2023-12-21

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-13

RS AU § 9 Rapportering av åtgärdsprogram gällande skadliga partiklar (PM₁₀) i Visby 2023-2024 samt revidering av programmet

Ärendenummer: RS 2024/2260

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Miljö- och byggnämndens rapportering av arbetet med ”Åtgärdsprogram för minskning av skadliga partiklar (PM₁₀) i Visby” 2023–2024 godkänns.
- Miljö- och byggnämnden får i uppdrag att senast i december 2025 återkomma till regionfullmäktige för fastställande av ett reviderat åtgärdsprogram. Programmet ska beakta eventuellt skärpta gränsvärden för miljökvalitetsnorm Luft.

Sammanfattning

Regionfullmäktige antog år 2019 ett åtgärdsprogram för att minska skadliga partiklar (PM₁₀) i Visby. Miljö- och byggnämnden fick i uppdrag att genomföra programmet, medan tekniska nämnden ansvarade för åtgärder gällande trafikmiljö. Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse från september 2024 utgör, tillsammans med mätdata rapporten (bilaga 2), nämndens återrapporering av luftkvalitetsarbetet för 2023-2024. Tjänsteskrivelsen, som även behandlats i tekniska nämnden, redogör för genomförda åtgärder och resultat.

Trots insatserna har Visby fortfarande inte uppnått miljökvalitetsnormen för partiklar. Enligt normen får dygnsmedelvärdet för PM₁₀ inte överstiga 50 µg/m³ mer än 35 dagar om året. Under 2023 skedde 46 överskridanden i gatumiljön. Visby hade också det högsta antalet överskridanden i Östra Sveriges Luftvårdsförbund, medan andra större städer klarade normen.

Problematiken med luftkvaliteten är avgränsad till vintern och våren, vilket innebär att årsmedelvärdena för både PM₁₀ och PM_{2,5} klarar normerna. Men dygnsmedelvärdena visar på stora överskridanden, särskilt under vissa dagar; det högsta uppmätta dygnsmedelvärdet under 2023 var över fem gånger högre än normen.

Regionstyrelseförvaltningen stödjer samhällsbyggnadsförvaltningens rekommendation att fortsätta med nödvändiga åtgärder för att säkerställa luftkvaliteten i Visby.

Mot bakgrund av att miljökvalitetsnormen för luft i Visby inte ännu stadigvarande nås och att åtgärdsprogrammet 2024-2025 är inne på sitt sjätte år, ska regionfullmäktige, i enlighet med sitt beslut 2019-09-23 § 222 som

stödjer sig på miljöbalkens 5 kap. 9 §, ompröva åtgärdsprogrammet. Ett reviderat åtgärdsprogram bör ta hänsyn till och synkroniseras med EU:s föreslagna skärpningar av luftkvalitetsdirektivet.

Regionstyrelseförvaltningen rekommenderar regionstyrelsen att föreslå regionfullmäktige att godkänna återrapporteringen och ge miljö- och byggnämnden i uppdrag att påbörja revideringen av åtgärdsprogrammet.

Bedömning

Samhällsbyggnadsförvaltningen redovisar i bilaga 1 status för insatser på åtgärdsprogrammets alla åtgärder, både de obligatoriska åtgärder som bedömdes nödvändiga för att klara miljökvalitetsnormen för luftkvalitet i Visby och de kompletterande åtgärderna, som bedömdes kunna bli nödvändiga att sätta in om inte de obligatoriska åtgärderna gav önskat resultat.

Samhällsbyggnadsförvaltningens rapport ger en bra bild av vilka dessa åtgärder är och vilka resultat som uppnåtts under 2023 och 2024.

Trots åtgärder har det tyvärr visat sig att miljökvalitetsnormen för luftkvalitet i Visby ändå inte nås stadigvarande.

Enligt miljökvalitetsnormen för partiklar (PM₁₀) i utomhusluft är det inte tillåtet att dygnsmedelvärdet överstiger 50 µg/m³ under mer än 35 dygn per kalenderår. Antalet konstaterade överskridanden av dygnsmedelvärdet för PM₁₀ i Visby under 2023 var 46 stycken i gatumiljö.

År 2023 var det endast Visby som överskred miljökvalitetsnormen för PM₁₀ inom Östra Sveriges Luftvårdsförbund, som består av 62 kommuner. Stockholm, Norrköping, Uppsala, Gävle med flera andra städer inom förbundet klarade normens gränsvärden, även om Gävle och Stockholm låg nära 30 överskridanden (siffrorna är preliminära och inte kvalitetssäkrade av nationell datavärd). Preliminära data för 2024 visar att det bara är Visby som ligger nära ett överskridande. Det visar det unika i Visbys problembild.

Eftersom överskridandena sker under perioden december-april, och inget eller endast något överskridande under årets övriga sju månader, brukar Visbyluften inte ha några problem med att klara miljökvalitetsnormens årsmedelvärde. 2023 var årsmedelvärdet för PM₁₀ 23,5 µg/m³ (normvärde 40 µg/m³), och årsmedelvärdet för de ännu mindre partiklarna PM_{2,5} 6,9 µg/m³ (normvärde 25 µg/m³). Sålunda klarades båda årsmedelvärdena för partiklar.

Problemen handlar om dygnsmedelvärdena och att dessa överskrider gränsvärdet så kraftigt under vintern och framför allt våren. Högsta dygnsmedelvärdet under 2023 var 283 µg/m³ och uppmättes 27 januari, dvs. drygt fem gånger högre än normvärdet.

För timmedelvärden finns inget normvärde. Det högsta timmedelvärdet i Visby 2023 vid mätplatsen i gaturummet på Österväg 17 uppmättes 20 april och var

2 618 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Det är ett exceptionellt högt värde, men tyvärr förekom extrema timmedelvärden över 500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ flera gånger under vinter/vårsäsongen 2023. Det behöver knappast understrykas att luft med dessa partikelhalter inte är hälsosamt att andas in.

Regionstyrelseförvaltningen har tagit del av rapporten och instämmer i de rekommendationer samhällsbyggnadsförvaltningen ger i slutet av tjänsteskrivelsen. Det behöver säkerställas att tillräckliga satsningar utförs för att Visbyluften ska hamna inom miljö kvalitetsnormen. För 2025 innebär det att fortsätta med de åtgärder som ska utföras enligt åtgärdsprogrammet, som att aktivera åtgärderna för ytterligare dammbindning och utvärdera om och i så fall hur stor effekt den redan genomförda sänkningen av bashastigheten för fordon inom Visby har gett.

Mot bakgrund av att miljö kvalitetsnormen för luft i Visby inte ännu stadigvarande nås och att åtgärdsprogrammet 2024-2025 är inne på sitt sjätte år, ska regionfullmäktige, i enlighet med sitt beslut 2019-09-23, § 222 som stödjer sig på miljöbalkens 5 kap. 9§, ompröva åtgärdsprogrammet.

Mot den bakgrunden föreslår regionstyrelseförvaltningen regionstyrelsen att godkänna informationen kring arbetet med åtgärdsprogrammet, överlämna miljö- och byggnämndens återrapporering för 2023–2024 till regionfullmäktige för godkännande och samtidigt rekommendera regionfullmäktige att uppdra till miljö- och byggnämnden att starta arbetet med en revidering av åtgärdsprogrammet. Härvidlag finns det anledning att synkronisera arbetet med den av EU-kommissionen föreslagna skärpningen av luftkvalitetsdirektivet.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Jonatan Levin, enhetschef miljö och hälsa, och Jennie Martis, miljöskyddsinspektör, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionfullmäktige 2019-09-23, § 222

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-13 (bilaga 1)

Rapport ”Halter partiklar och kväveoxider i Visby, sammanställning år 2023.

SLB-analys, februari 2023 (bilaga 2)

Miljö- och byggnämnden 2024-10-21, § 176

Rapport PM_{10} , teknikförvaltningen 2024-06-17 (bilaga 3)

Tekniska nämnden 2024-10-23, § 192

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-12

RS AU § 10 Remissyttrande. Trafikverkets åtgärdsvalsstudie Fördjupad utredning Fårö

Ärendenummer: RS 2024/2412

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Förslaget till yttrande överlämnas till Trafikverket.

Sammanfattning

Trafikverket har tagit fram åtgärdsvalsstudien Fördjupad utredning Fårö i syfte att identifiera investeringsbehov i Fårös vägnät. Regionstyrelsen har möjlighet att lämna ett yttrande över åtgärdsvalsstudien. Efter att ärendet har behandlats av regionstyrelsen kommer Trafikverket att slutföra rapporten och åtgärderna kommer att vara möjliga för Trafikverket att planera in för genomförande.

Arbetet med åtgärdsvalsstudien (ÅVS) har dragit ut på tiden. Utredningen skulle påbörjas årsskiftet 2021/2022 men startade på riktigt först i oktober 2023. Arbetet har bedrivits av en arbetsgrupp bestående av representanter från Trafikverket, regionstyrelseförvaltningen och Fårö bygderåd. Två workshops har genomförts där även representanter från samhällsbyggnadsförvaltningen, teknikförvaltningen och länsstyrelsen deltagit.

Flera brister och behov identifierades i processen. Högst prioriterat blev området kring Sudersand och Ekeviken, med avseende på oskyddade trafikanters möjlighet att röra sig trafiksäkert mellan målpunkter.

ÅVS innehåller åtgärder för att förbättra tillgänglighet och trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter, kollektivtrafik, underhåll och beläggning samt parkering och mötesfickor. ÅVS innehåller förslag på två sommarcykelvägar, en längs med väg 699 och en längs med väg 702. Grova kostnadsindikationer har gjorts, där kostnaden för sommarcykelvägarna längs väg 702 respektive väg 699 bedömts till ca 13 miljoner kronor respektive ca 70 miljoner kronor med en osäkerhet på ca 30 procent. Cykelvägarna finansieras via länsplan.

Vägplan krävs för ett anläggande av sommarcykelvägarna. I utredningen har utformning föreslagits på en principiell nivå och behöver studeras vidare inom ramen för en vägplaneprocess, då även erforderliga samråd om och tillstånd för eventuell påverkan på stenmurar, strandskydd, fornlämningar och byggnadsminnen hanteras.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen anser att det är positivt att det nu finns framtagna transportinfrastrukturåtgärder som kan bidra till ökad trafiksäkerhet på Fårö. Åtgärderna i utredningen kan bidra till målet i Vårt Gotland 2040 om *God*

tillgänglighet och hållbara kommunikationer och till regionfullmäktiges prioritering *Ett hållbart växande Gotland*. Regionstyrelseförvaltningen anser att det är olyckligt att den ursprungliga tidsplanen inte har följts och att processen därför blivit utdragen. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att bilagt förslag till yttrande ska lämnas till Trafikverket.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja-Malin Ekelöf, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Trafikverket Åtgärdsvalsstudie Fördjupad utredning Fårö
Förslag till remissyttrande. Åtgärdsvalsstudie Fördjupad utredning Fårö
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse Fördjupad utredning Fårö
2024-12-12

RS AU § 11 Remissyttrande. Trafikverkets åtgärdsvalsstudie Långsiktig tillgänglighet till och från Gotland

Ärendenummer: RS 2024/2491

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Trafikverket har lett arbetet med att ta fram åtgärdsvalsstudien (ÅVS) *Långsiktig tillgänglighet till och från Gotland*. Syftet med ÅVS:en är att studera tillgängligheten till och från noder samt tillgängligheten och funktionen i noderna, utifrån kontexten en långsiktigt hållbar tillgänglighet till och från Gotland. Studien hanterar både persontransporter och godstransporter och utgår utifrån ett ”hela-resan perspektiv”.

Region Gotland ges härmed möjlighet att lämna synpunkter på rapporten. Region Gotlands yttrande kommer att bifogas i sin helhet som en bilaga till ÅVS-rapporten och kommer att fungera som ett medskick till den fortsatta processen efter avslutad åtgärdsvalsstudie, om hur framtagna åtgärder ska hanteras framgent av ansvarig och delaktig part.

Arbetet med åtgärdsvalsstudien har i huvudsak bedrivits under år 2024. Ingående intressenter har förutom Trafikverket och Region Gotland (avdelningen för regional utveckling och hamnavdelningen) varit exempelvis Region Kalmar län, Region Stockholm, Stockholms hamnar och Smålands hamnar.

I utredningen identifieras både mer övergripande brister, så som bristande långsiktighet och höga biljettpriser inom färjetrafiken, och mer fysiska brister, så som exempelvis trängsel i hamnar och brist på uppställningsytor. Åtgärdsförslagen redovisas i sex tematiska paket: Paket Övergripande, Paket Överfart, Paket Stråk, Paket Gotland, Paket Nynäshamn och Paket Oskarshamn. Merparten av de rekommenderade åtgärderna hanterar ytterligare utredningar, dialoger och organisatoriska frågor som i sig själv inte löser alla bakomliggande problem och behov.

Åtgärderna i ÅVS:en har paketerats och fördelats till ansvariga aktörer baserat på respektive parts nytta och mandat. Varje part får ta ansvar för att planera, prioritera, finansiera och genomföra de rekommenderade åtgärderna inom den egna verksamheten, efter beslut om fortsatt hantering. Trafikverket tar initiativ till framtagande av skriftligt beslut om fortsatt hantering i samverkan mellan berörda aktörer efter avslutad ÅVS, baserat på den rekommenderade inriktningen och de rekommenderade åtgärderna. I beslutet om fortsatt

hantering ska det klargöras hur respektive part avser att prioritera, planera, finansiera och genomföra åtgärderna.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen har deltagit i arbetet med föreliggande åtgärdsvalsstudie i mer än ett år och lämnat flera inspel till processen. Regionstyrelseförvaltningen har i sina inspel utgått ifrån visionen om en långsiktig hållbar tillgänglighet till och från Gotland och Regions Gotlands tolkning av det. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det är kärnan i hela uppdraget, som ibland skuggats över av en bredare avgränsning än vad som hade varit önskvärt. Exempelvis har Klintehamns hamn inrymts i avgränsningen trots att den inte har koppling till den upphandlade trafiken. Inledningsvis var exempelvis även Norviks hamn med i avgränsningen.

Regionstyrelseförvaltningens ingång i arbetet har varit målbilden om långsiktiga grundförutsättningar för den upphandlade färjetrafiken, ökad hållbarhet och förbättrad tillgänglighet. Till tillgänglighet hör såväl att det ska vara prissatt på en nivå så att man kan resa och frakta gods, som att resan ska gå smidigt, snabbt och med frekventa avgångar. Eftersom färjeöverfarten delvis avgränsats bort har ibland känslan varit att utredningen inte riktigt når pudelns kärna.

Regionstyrelseförvaltningen hade önskat en ÅVS som innehållit strategier och åtgärder för ökad tillgänglighet, bättre priser och bättre miljöprestanda i överfarterna, och hur långsiktighet kan säkerställas i upphandlingen avseende vissa grundförutsättningar, exempelvis fastlandshamnar. Föreliggande ÅVS har ett större fokus på nod och stråk, vilket givetvis också är viktigt för att resan ska fungera väl.

Många av åtgärderna innebär att saker ska utredas vidare. Delar av förslagen till nya utredningar borde, bedömer regionstyrelseförvaltningen, ha tagits om hand redan inom ramen för denna åtgärdsvalsstudie.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att bilaga 2 och 3, scenarioanalys sjöfart och luftfart är klart läsvärda och intressanta underlag.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja-Malin Ekelöf, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att förslaget till yttrande ska kompletteras med bl.a. regionens förväntningar på det fortsatta arbetet och frågan om prissättning i förhållande till det regionala utvecklingsansvaret och social hållbarhet.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Trafikverket Åtgärdsvalsstudie Långsiktig tillgänglighet till & från Gotland, inkom 2024-12-20

Inklusive följande bilagor:

Bilaga 1 – Avgränsade noder

Bilaga 2 – Scenarioanalys Sjöfart

Bilaga 3 – Scenarioanalys luftfart

Bilaga 4 – Nulägesbeskrivning

Bilaga 5 – Brister, problem och behov från workshop 1

Bilaga 6 – Åtgärdslista, Excel

Bilaga 7 – Måluppfyllelse

Bilaga 8 – Samlad effektbedömning (SEB)

Förslag till remissyttrande. Åtgärdsvalsstudie långsiktig tillgänglighet till och från Gotland

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-17

RS AU § 12 Remissyttrande. Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (DS 2024:24)

Ärendenummer: RS 2024/2300

Arbetsutskottets beslut

- Informationen tas emot.
-

Sammanfattning

Region Gotland har blivit inbjudna att lämna synpunkter på promemorian Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (DS 2024:24).

Promemorian behandlar möjligheterna att ge kommunerna bättre förutsättningar att genomföra bakgrundskontroller vid anställning av personal.

I regeringens utredning är skyddsbehovet av äldre, funktionsnedsatta och barn särskilt framträdande. Därutöver är syftet att möta upp ett skyddsbehov som inte når upp till den kvalificering som gäller för säkerskyddslagen.

Förslagen syftar till att ge ökade kontrollmöjligheter för att såväl minska risken för infiltration och inre påverkan samt utökade kontroller vid arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning samt utökade registerkontroller inför arbete med barn.

Promemorian presenterar i huvudsak tre förslag:

- Registerkontroll vid arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Utökade uppgifter vid registerkontroll inför arbete med barn.
- Registerkontroll i syfte att upprätthålla ett verksamhetskydd.

Sista dag att inkomma med yttrandet på promemorian är 2025-02-07 och HR centralt på regionstyrelseförvaltningen för dialog inför framtagande av svar med samtliga förvaltningar genom HR-chefer samt med säkerhets- och beredskapsorganisationen.

Regionstyrelsens arbetsutskott tar emot information om ärendet och det pågående arbetet med att ta fram ett remissyttrande genom en muntlig föredragning 2025-01-16. Med beaktande av arbetsutskottets inspel tas ett skriftligt förslag till remissyttrande fram till regionstyrelsens sammanträde 2025-01-29.

Bedömning

Region Gotland avser att lämna synpunkter på promemorian i syfte att svara på de förslag som presenteras samt belysa de regionala delarna inom Region Gotland som också kan komma att påverkas av presenterade förslag.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Linda Ehrlin Sjöberg, HR-strateg och samordnare, och Johanna Landin, HR-specialist, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Promemoria. Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (DS 2024:24)
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-16

RS AU § 13 Remissyttrande. Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65)

Ärendenummer: RS 2024/2269

Arbetsutskottets beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Försvarsdepartementet har remitterat betänkandet Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65), där Region Gotland är en av remissinstanserna. Betänkandet föreslår en ny lag: lagen om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap (LKRB).

Det nya lagförslaget föreslås ersätta nuvarande lag: lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Den nya lagen (LKRB) föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

På grund av utredningens omfattning och hög arbetsbelastning internt, pågår arbete med remissyttrandet. Inför arbetsutskottets sammanträde presenteras föreliggande tjänsteskrivelse med beskrivning av utredningens lagförslag samt en övergripande bedömning. På arbetsutskottets sammanträde ges en muntlig föredragning om bedömningen av utredningens lagförslag. Därefter tas ett färdigt yttrande fram till regionstyrelsens sammanträde den 29 januari.

Utredningens uppdrag har varit att analysera vilket grundläggande ansvar och vilka huvudsakliga uppgifter som kommuner och regioner bör ha i fråga om förberedelser för och verksamhet under fredstida kriser och höjd beredskap. En annan del av utredningens uppdrag har bestått i att analysera ändamålsenligheten och effektiviteten i statens ordning för styrning, uppföljning och finansiering av kommuners och regioners förberedande uppgifter inför fredstida kriser och höjd beredskap.

Utredningen föreslår framförallt nya krav avseende mycket omfattande och svårartade fredstida kriser (så kallad kvalificerade fredstida krissituationer) och höjd beredskap. De nya uppgifterna innebär en avsevärd ambitionsökning. Lagförslaget är mer utförlig i styrningshänseende, både vad gäller kommuner och regioners interna styrning av beredskapsarbetet liksom den statliga styrningen av kommuners och regioners beredskapsarbete.

Utredningen föreslår bland annat:

- Preciserade generella verksamhetskrav såsom att upprätthålla grundläggande verksamhetsförmåga (t.ex. förmåga att försörja vissa samhällsviktiga verksamheter med vatten, el, värme och drivmedel samt reservdelar och reparationsutrustning), krav på särskilda arbetsformer, krigsorganisation samt informationsskyldighet gentemot allmänheten.
- Vissa särskilda verksamhetskrav avseende särskilda samlingsplatser (t.ex. trygghetspunkter), hjälp vid användning av skyddsrum eller andra skyddade utrymmen, samt verkställighet av utrymning och inkvartering.
- Ny form för statlig ersättning. Generella statsbidrag och eventuellt riktade statsbidrag ersätter nuvarande överenskommelser mellan stat och SKR.
- Statlig finansiering ges enbart till beredskapsarbete för kvalificerade fredstida krissituationer och civilt försvar. Kommuner och regioners planering och förberedande arbete gällande fredstida krissituationer (som ej är kvalificerade) ska framöver bekostas själva av kommuner och regioner.
- Ökad tillsyn av länsstyrelsen (den stödjande rollen kvarstår).

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att utredningen är väl genomförd med en gedigen analys, och att de ökade krav som föreslås är nödvändiga för att möta rådande säkerhetshot och fredstida hot. Stort ansvar läggs på kommuner och regioner för en ökad civil försvarsförmåga.

Regionstyrelseförvaltningen gör dock bedömningen att finansieringen som föreslås inte motsvarar de utökade kraven och ansvaret som föreslås läggas på kommuner och regioner. Gotlands isolerade ö-läge innebär särskilda sårbarheter som är kostnadsdrivande. Gotlands ö-läge påverkar även förutsättningarna till att samverka och skapa kostnadseffektiva lösningar med andra kommuner och regioner under störda förhållanden.

Bedömning

Bedömningen bygger på synpunkter från beredskaps- och säkerhetsavdelningen inom regionstyrelseförvaltningen och från övriga förvaltningar via det koncerngemensamma beredskapsnätverket. Inom detta nätverk ingår även regionstyrelseförvaltningens avdelningar för Måltid, Digitalisering och Kultur och Fritid. Nedan återfinns ett urval av inspel till remissyttrandet. Ytterligare inspel presenteras muntligt vid arbetsutskottets möte, inklusive bidrag från andra avdelningar och funktioner som inte haft möjlighet att inkomma med skriftliga synpunkter till denna tjänsteskrivelse.

Finansiering och konsekvensanalys

Den av utredningen föreslagna finansieringen, som krävs vid införandet av den nya lagen, anses inte vara tillräcklig i förhållande till de utökade krav och det ökade ansvar som läggs på kommuner och regioner. Detta gäller både den långsiktiga förmågehöjningen och uppbyggnadsperioden på fem år, som nämns i utredningen för vissa verksamhetsområden (måltidsverksamhet).

Flera ekonomiska konsekvenser för kommuner och regioner saknas i den konsekvensanalys som presenteras. Engångskostnader som nämns i analysen kommer, efter genomförande, att bli löpande kostnader, exempelvis förvaltning och underhåll. Dessutom saknas beräkningar av andra ökade löpande kostnader.

Gotlands geografiska läge som ö medför särskilda sårbarheter och kostnader, samtidigt som förutsättningarna för samverkan med andra kommuner och regioner är mycket begränsade under störda förhållanden.

Avskaffandet av statlig ersättning för uppgifter kopplade till fredstida krissituationer kommer att påverka kommunernas och regionernas beredskapsarbete och förmågehöjning negativt.

Definition av "kvalificerad fredstida krissituation"

Det finns behov av en tydligare definition av begreppet "*kvalificerad fredstida krissituation*" för att tydliggöra hur begreppet relaterar fredstida krissituationer och andra liknande termer.

Särskilda verksamhetskrav

Utredningens förslag att alla kommuner ska omfattas av samtliga särskilda verksamhetskrav bör förtydligas utifrån lokala förhållanden, strategisk betydelse eller särskild utsatthet. Förslaget att ta fram en modell för bedömning av strategisk betydelse och utsatthet välkomnas, men denna modell bör också ligga till grund för författningsförslagen. Exempelvis bör krav på inkvartering av personer endast gälla kommuner som bedöms bli mottagarkommuner, inte utrymningskommuner. På så sätt uppnås en snabbare förmågehöjning och en mer kostnadseffektiv användning av skattemedel. Det blir även konsekvent med utredningens förslag om likvärdig och ändamålsenlig förmåga. Tidigare flyktmottagande har påvisat att det inte är ändamålsenligt med inkvartering på Gotland utifrån det insulära läget. Initial och kortvarig förmåga avseende omhändertagande bedöms finnas i andra krav.

Vidare föreslås att begreppet "*särskilda samlingsplatser*" ersätts med "*trygghetspunkter*", som är ett etablerat begrepp. Trygghetspunkter används av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och är välkänt bland allmänheten.

Generella verksamhetskrav

Utredningens prioritering av skyddsvärdet "*liv och hälsa*" stöds. Denna prioritering harmonierar med kommuners och regioners grunduppdrag och underlättar planeringen för en snabb förmågehöjning.

I författningsförslaget saknas utredningens bedömning om uthållighetskrav i cirka två veckor för grundläggande verksamhetsförmåga. Då detta krav har lyfts fram av utredningen och fått stor uppmärksamhet behöver detta tydliggöras. Liknande gäller för måltidsverksamhet. I utredningens bedömning

lyfts måltidsverksamhet men saknas i författningsförslag och författningskommentarerna.

Flera kommuner och regioner har säsongvariationer i hur många som vistas i kommunen respektive regionen. Säsongvariationer leder till utmaningar avseende krav på verksamhetsförmåga. Flera parametrar i finansieringen behöver därför beaktas än kommunens respektive regionens storlek (invånarantal). Gotlands ö-läge och utsatthet bör särskilt beaktas i detta avseende.

Kollektivtrafik i ett insulärt perspektiv
Gotlands ö-läge med avsaknad av broförbindelse leder till att transportmöjligheterna ser annorlunda ut än på fastlandet. Till skillnad från fastlandet har Gotland ingen närliggande kommun som kan nås med kollektivtrafik. Invånare är i huvudsak hänvisade till färjetrafik, som fungerar som en förlängning av landsvägen. Därav bör det förtydligas att vid omfattande eller extrema bristsituationer under kvalificerade fredstida krissituationer eller höjd beredskap berörs även Gotlands hamninfrastruktur (Visby hamn drivs i förvaltningsform av Region Gotland).

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Lars-Göran Uddholm, räddningschef, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Remiss. Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65) Försvarsdepartementet, inkom 2024-11-04
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS AU § 14 Ny taxekonstruktion för sotningstaxan 2025

Ärendenummer: RS 2024/2055

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Taxa för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll byter index för årlig justering till Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) enligt Sveriges Kommuner och Regioners förslag.

Sammanfattning

På regionfullmäktiges sammanträde 2023-09-18, § 134 beslutades den nu gällande taxan för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll, ärende RS 2023/41.

Nuvarande taxa för rengöring (sotning) och brandskyddskontroll justeras årligen enligt Sotningsindex som publiceras av Sveriges kommuner och regioner (SKR). Indexjusteringen för Sotningsindex har skett från och med den 1 april varje år.

SKR och Sveriges Skorstensfejarmästares Riksförbund (SSR) har tillsammans tagit fram en ny rekommendation om index för årlig återkommande justering av sotningstaxor, rengöring och brandskyddskontroll. Den ersätter den gamla rekommendationen om sotningsindex, enligt SKR:s cirkulär 2002:83, daterat 2002-09-12. Den nya rekommendationen är att Prisindex för Kommunal Verksamhet (PKV) används för justering av sotningstaxor och att taxorna justeras årligen den 1 januari.

Eftersom nuvarande sotningsindex och PKV har olika tidpunkt för justeringar, 1 april respektive 1 januari, kommer det vid bytet mellan dessa index bli enbart nio månader mellan prisjusteringarna. SKR och SSR rekommenderar att ingen anpassning görs av prisjusteringarna för att kompensera för detta, d.v.s. att taxorna inför år 2025 justeras och gäller från och med den 1 april.

Bedömning

Det av SKR rekommenderade indexet som har använts och som enbart gäller för sotningsverksamheten tillsammans med hur det är konstruerat medför mycket extraarbete både för kommuner och för SKR, SSR och sotningsentreprenörerna. I nuvarande sotningsindex ingår två komponenter, konsumentprisindex (KPI) och avtalade löneökningar för innevarande år. Det KPI-värde som enligt nuvarande modell ska användas publiceras först i mitten av mars vilket innebär korta ledtider för fastställande av det slutgiltiga sotningsindexet eftersom de avtalade löneökningarna inte klara förrän tidigast månadsskiftet mars/april, ibland ännu senare. I praktiken är det därför ofta

svårt att hinna med att justera sotningstaxorna till den 1 april eftersom publiceringen av sotningsindex ofta kommer tätt inpå eller ibland efter det datumet. SKR och SSR har utifrån ovanstående undersökt alternativ till nuvarande sotningsindex, som kan underlätta för alla parterna och som ger ett liknande utfall.

Den nya indexrekommendationen underlättar även för kommunerna att utgå från samma index och tidpunkt för justering av sotningstaxor som SKR rekommenderar för andra taxor, till exempel inom lagen om skydd mot olyckor och lagen om brandfarliga och explosiva varor. I SKR:s dialog med kommuner har det framkommit en önskan om en fortsatt rekommendation om index för justering av sotningstaxorna. Den nya rekommendationen om index för justering av sotningstaxor är förankrad med de kommunala räddningstjänstrepresentanterna i SKR:s nätverk för kommunal räddningstjänst och i SSR:s styrelse.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Lars-Göran Uddholm, räddningschef, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionfullmäktige 2023-09-18, § 134

SKR cirkulär nr 24:37, Rekommendation om index för justering av sotningstaxor, 2024-08-26

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-11-11

RS AU § 15 Åtgärdsplan brottsförebyggande arbete 2025-2026

Ärendenummer: RS 2024/585

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Åtgärdsplan för brottsförebyggande arbete på Gotland 2025-2026 godkänns.
- Återrapportering av uppdrag om brottsförebyggande arbete kring barn och unga (RS 2024-10-29, § 366) tas emot.

Sammanfattning

Den 1 juli 2023 trädde en ny lag i kraft, lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Lagen anger bland annat att kommunen ska bedriva det brottsförebyggande arbetet på ett kunskapsbaserat sätt. Det innebär att kommunen ska göra en kartläggning av de lokala brottsproblemen, deras omfattning och konsekvenser. Kartläggningen ska ligga till grund för en lägesbild, som i sin tur blir föremål för orsaksanalyser. Orsaksanalyserna är en betydelsefull del i arbetet som syftar till att försöka förstå orsakerna till de beskrivna brottsproblemen, för att i nästa led kunna identifiera relevanta och beprövade åtgärder. Prioriterade åtgärder ska presenteras i en åtgärdsplan.

Den lägesbild som togs fram under våren 2024 (RS 2024-06-18, § 227) presenterade de övergripande lokala brottsproblem, som utifrån brottslighetens omfattning och/eller konsekvenser (eller potentiella konsekvenser), bedömts vara högst prioriterade och där insatser i samverkan är en förutsättning för ett framgångsrikt arbete. Lägesbilden beskriver, utöver de två övergripande brottsproblemen *organiserad brottslighet* och *mäns våld mot kvinnor*, även ett antal underliggande problemområden som i sin tur brutits ner till konkreta hypoteser eller problemformuleringar. Problemformuleringarna har tagits fram med stöd av Brottsförebyggande rådet (Brå), där Region Gotland varit en av de kommuner som under året fått möjlighet till praktisknära stöd från myndigheten.

Under hösten 2024 har tre arbetsgrupper bestående av representanter från såväl Region Gotlands förvaltningar som från andra myndigheter och privata aktörer, genomfört orsaksanalyser för respektive problemformulering. Utifrån orsaksanalyserna har arbetsgrupperna också tittat på vilka insatser och metoder som skulle kunna vara relevanta och vilka som har evidens eller som har prövats av andra kommuner. Resultatet av arbetet har därefter presenterats för det strategiska rådet som tillsammans gjort en prioritering och formulerat ett utkast till en åtgärdsplan som i nästa led presenterats för styrgruppen. Styrgruppen har fastställt förslag till åtgärdsplan.

Uppdrag om brottsförebyggande arbete kring barn och unga

Regiondirektören har fått i uppdrag (RS 2024-10-29, § 366) att i samverkan med olika aktörer utveckla arbetet kring barn och unga som ett led i brottsförebyggande arbete. Det arbete som sker inom ramen för den nya samverkansstrukturen som är under implementering är tänkt att samordna det specifika brottsförebyggande arbete som görs, utifrån en lägesbild av prioriterade brottsproblem. Den aktuella lägesbilden från 2024 pekar ut unga med normbrytande beteende som en prioriterat insatsområde, framförallt när det kommer till risken för att insocialiseras i kriminella nätverksmiljöer.

Lägesbilden lyfter också ungas utsatthet för sexuellt våld som ett prioriterat område. Den åtgärdsplan som tagits fram och presenteras här bygger på ett gediget och kunskapsbaserat arbete. Dessa åtgärder är därför att betrakta som de mest prioriterade insatserna för barn och unga inom det brottsförebyggande arbetet just nu. Att påbörja ytterligare arbete i samverkan med andra aktörer vore olyckligt då det riskerar att skapa parallella spår och dubbelarbete.

Bild 1 Modell för definition av det brottsförebyggande arbetet.

Utöver det specifika brottsförebyggande arbetet, där föreslagen åtgärdsplan ingår, sker också annat förebyggande arbete på framförallt universell nivå som har inverkan på såväl det brottsförebyggande arbetet som på andra sociala problem som till exempel ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar), psykisk hälsa och utanförskap. En sådan insats som drivits inom ramen för arbetet med jämställdhet och mot mäns våld mot kvinnor är till exempel arbete med metoden *Mentorer i våldsprevention (MVP)* som under 2025 implementeras på bred front i grundskolan. Flera andra delar av det arbete som pågår har tidigare presenterats för regionstyrelsen i maj 2024 (RS § 189).

Bedömning

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att föreslagen åtgärdsplan följer de krav som lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete ställer.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att huvuddelen av de åtgärdsförslag som presenteras i åtgärdsplanen kan genomföras inom ramen för respektive aktörs befintliga budgetram. Vad gäller åtgärd riktad mot välfärdsbrottslighet har Region Gotland ansökt om finansiering via Brottsförebyggande rådet för 2025. I den mån det är aktuellt ska möjligheten till ny ansökan om ekonomiskt stöd via Brottsförebyggande rådet beaktas, för att stärka genomförandet av åtgärder under 2026.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att åtgärdsplanen bidrar till att stärka arbetet med att stödja barn och unga som riskerar att utveckla kriminellt beteende, med särskild fokus på att skydda barn från att dras in i kriminella nätverksmiljöer. Åtgärdsplanen bidrar också till att öka kunskapen om ungas utsatthet för sexuellt våld, i syfte att framåt stärka även detta arbete.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att åtgärdsplanen bidrar till att stärka jämställdhetsarbetet genom att bidra med kunskap som kan stärka det våldsförebyggande arbetet på sikt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att föreslagen åtgärdsplan, i den mån förutsättningarna i dagsläget tillåter, försöker ta ett grepp om det brottsförebyggande arbetet på hela Gotland. Framåt finns dock ett behov av att i ännu större utsträckning få in landsbygdsperspektivet i det brottsförebyggande arbetet.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Andrea Mårtensson, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Åtgärdsplan för Brottsförebyggande arbete på Gotland 2024-12-11
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-17

RS AU § 16 Idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Region Gotland och Röda Korset Gotland 2025-2028

Ärendenummer: RS 2024/947

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regiondirektören får i uppdrag att teckna ett nytt IOP-avtal med Röda Korset Gotland för perioden 2025-2028.

Sammanfattning

Ett oroligt omvärldsläge påverkar Gotland. Rysslands anfällsrig mot Ukraina i kombination med krig och konflikter även i andra delar av omvärlden leder till att individer söker sig till Sverige och Gotland. De individer som befinner sig i uppehållstillståndsrelaterade och asylprocesser, personer där avvisanden inte kunnat verkställas och socioekonomiskt utsatta individer och familjer med risk för samhälleligt utanförskap är i behov av ett samlat stöd. Här finns flera utmaningar i att möta de kommunala ansvaren för dessa målgrupper. Ett sätt att hantera dessa utmaningar är att involvera idéburen sektor. Region Gotland har ett upparbetat gott samarbete med Röda Korset Gotland för möjlighet till samhällslöslning, psykosocialt stöd och i särskilda fall hjälp med basala behov. Därför inrättas en långsiktig samverkan i form av ett idéburet-offentligt partnerskap (IOP) mellan Region Gotland och Röda Korset Gotland.

Regionfullmäktige beslutade 2024-11-18, § 175 att ge regionstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag för tecknande av ett nytt IOP-avtal med Röda Korset Gotland för perioden 2025-2028.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att samverkan med Röda Korset Gotland har varit ett ändamålsenligt, flexibelt och kostnadseffektivt sätt att möta konstaterade behov och samhällsutmaningar. Att stärka nya gotlänningars förutsättningar till egenförsörjning och medverkan i samhällsutvecklingen bidrar även till att uppnå målen i Gotlands regionala utvecklingsstrategi avseende trygghet och inkluderande samhälle, hållbar tillväxt och attraktionskraft. Långsiktigheten i samverkansformen stärker förutsättningarna att möta eventuella förändringar i det geopolitiska läget.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att förslaget upplägg inte står i strid med lagen om offentlig upphandling, utan att inriktningen på avtalet lever upp till kraven som en IOP ställer enligt beskrivning ovan.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att ett IOP-avtal medför ökade kostnader. Uteblivna insatser som stödjer målgruppens möjligheter till samhällsorientering och stöd för att minska social utsatthet bedöms dock innebära ökade samhällskostnader på sikt.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att ett partnerskap med Röda Korset Gotland skapar ökade förutsättningar att stärka barnens rättigheter utifrån barnkonventionen.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att Röda Korset i den individuella kontakten med personerna inom ovan nämnda målgrupp har möjlighet att verka för de nationella jämställdhetsmålen i form av en jämn fördelning av makt och inflytande.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Andrea Mårtensson, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionfullmäktige 2024-11-18, § 175

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-02

RS AU § 17 Planprogram Visby Blåklinten 4-7 m.fl. (Kilen)

Ärendenummer: RS 2023/1651

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Förslaget till planprogram för området Kilen och omgivande gaturum, daterat 2024-11-20, godkänns.

Sammanfattning

Programområdet ligger 400 meter söder om ringmuren och är cirka 4,5 hektar stort. Området kallas Kilen eftersom kvarteren har en kilform som sträcker sig mellan Söderrondellen och parken Tallunden. Kilen har i den fördjupade översiktsplanen för Visby 2025, ”Hela Visby”, pekats ut som omvandlingsområde.

Miljö- och byggnämnden beslutade 2021-02-09 att ge samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett program för området. Regionstyrelsen beslutade 2023-10-31, § 348 att samhällsbyggnadsförvaltningen skulle samråda med framtaget planförslag. Regionstyrelsen beslutade samtidigt att en förstudie för Kilen ska påbörjas i form av ett start-PM och redovisas i regionstyrelsen innan ett arbete med detaljplan påbörjas, att regiondirektören får i uppdrag att öka exploateringsgraden genom att utöka tillåtna höjder och våningsantal inom planprogrammet Kilen där så är möjligt samt att regiondirektören får i uppdrag att skapa förutsättningar för tydlig framdrift i projektet.

Planförslaget har samråtts november 2023 – januari 2024. Totalt har 11 yttranden och 6 utlåtanden inkommit. Med anledning av inkomna synpunkter har planförslaget reviderats i vissa avseenden inför godkännande av programmet. De största ändringarna gäller bedömningen om att en miljökonsekvensbeskrivning behöver tas fram samt en mindre ökning av byggnadshöjd på tillkommande bebyggelse för att möjliggöra för en ökad täthet i bebyggelsen. Samtliga ändringar framgår i samrådsredogörelsen.

Visionen och de strategier som beskrevs i samrådshandlingen kvarstår. När platsen utvecklas ska den växa ihop med sin omgivning och bli en levande småstadsmiljö som utvecklas ur en stark befintlig karaktär. Inom kvarteren balanseras bevarande av kulturmiljökvatiteter med en nybyggnation i en tät och låg småstadsstruktur. En förändring föreslås även för omgivande gaturum för att nå den fördjupade översiktsplanens strävan efter stadsmässighet. Programområdet byggs samman med övriga staden i en finmaskig väv av tydliga offentliga gaturum där gående och cyklister prioriteras i högre grad än idag.

Omvandlingen blir komplex och kräver ett gott och långsiktigt samarbete såväl mellan enskilda exploatörer som mellan exploatörer och regionen. Att nå samsyn mellan markägare, genomföra förstudie, fortsatt utreda frågor i en detaljplaneprocess, sanera marken och sedan bebygga den är en lång process. Kommande arbetsprocess behöver hanteras som ett exploateringsprojekt för att på bästa sätt säkra programmets visioner och hantering av allmänna ytor.

Utifrån samtal med och yttranden från markägare verkar inte en omvandling enligt programmet bli aktuellt inom en snar framtid. Två markägare, de som bland annat har bensinstationer på sina fastigheter, vill och kan inte flytta utifrån nuvarande förutsättningar. Detta innebär att en utveckling i närtid förutsätter att man i fortsatt arbete behöver se vidare på om en etappindelning är möjlig, och hur den i så fall kan se ut.

De största risker/knäckfrågor som identifierats för kommande planarbete:

- Det finns en oenighet bland markägare om önskad markanvändning inom programområdet.
- Det finns ett beroendeförhållande mellan markägare för en utveckling som innefattar bostadsbyggande. Det är oklart hur stort säkerhetsavstånd till befintliga bensinstationer som behövs och hur det påverkar den möjliga utvecklingen av fastigheterna runtomkring. Marksanering för fastigheterna Visby Blåklinten 5 och Visby Blåklinten 6 bedöms behöva samordnas och utföras samtidigt.

- Markföreningar finns i större delen av programområdet. Saneringens påverkan på miljökvalitetsnorm för grundvattnet bedöms som en viktig fråga som måste klargöras.
- Möjlig utveckling av den norra delen av planområdet, om Länsstyrelsen inte ger dispens för nedtagning/flytt av träd enligt programförslaget.
- Finansieringen av föreslagna förändringar på allmän plats när inte alla markägare vill förändra markanvändning och om man detaljplanelägger i etapper.

Önskan har kommit från en markägare inom området att Region Gotland driver platsutvecklingen genom att köpa fastigheterna med bensinstationer för att möjliggöra utveckling av området.

Kostnader för framtagandet av planprogrammet ska regleras i kommande plankostnadsavtal, i samband med detaljplanarbetet. Kostnadsfördelning för planprogrammet behöver utredas vidare då området omfattar fler fastigheter.

Bedömning

Programförslaget bedöms överensstämma med intentionerna i den fördjupade översiktsplanen för Visby och kunna innebära övervägande positiva sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenser. Programmet bedöms även överensstämma med intentionerna i den översiktsplan som är under framtagande.

Att en detaljplan tas fram samtidigt för hela området är finansieringsmässigt och processmässigt den rekommenderade vägen. I dagsläget är det dock inte aktuellt då de markägare som har bensinstationer på sina fastigheter fortsatt vill driva befintlig verksamhet. Genomförbarheten för en förändrad markanvändning inom programområdet är alltså utmanande och samtidigt svår för regionen att påverka, då planområdet främst består av privat markägande.

I och med ett godkännande av planprogrammet ger regionen en samlad vision och förutsättningar för markägare inom området att driva frågan om en ändrad markanvändning vidare. Nästa steg bedöms lämpligen vara att samtliga markägare i området som helhet, alternativt samtliga markägare inom en av de tre etapperna som beskrivs i programhandlingen, arbetar vidare för en möjlig väg framåt. Först då bedöms projektet kunna få en tydlig framdrift som motiverar att regionen lägger ner resurser på en förstudie.

Förvaltningen föreslår att mark- och exploateringsavdelningen ges i uppdrag att utföra en studie rörande framtida lokalisering av drivmedelsförsäljning och markåtkomst för denna inom Visby. Denna studie kan ligga till grund för ställningstagande om eventuell omlokalisering av befintliga bensinstationer inom området.

De frågor som utifrån nuvarande information bedöms som mest avgörande för om området är möjligt att utveckla enligt programförslaget, förutom

markägandet, är frågor gällande marksanering och bensinstationernas behov av skyddsavstånd till bostäder. Finansieringen av marksaneringen, som är tänkt att ske med flera olika parter, försvårar frågan.

I programmet anges inget exploateringsstal utan en strävan efter relativt hög täthet. Möjligt våningsantal har höjts en våning där så bedömts möjligt i linje med regionstyrelsens beslut 2023-10-31, § 348.

Det nordligaste kvarteret pekas i programmet ut som en eventuell lämplig etapp. Förvaltningen har efter samrådet bedömt att grönytan direkt öster om programområdet och Söderrondellen, som är utpekad i gällande översiktsplan för omvandling, kan vara lämplig att inkludera i denna etapp för att ta ett helhetsgrepp när ombyggnad av Söderrondellen ska studeras. Denna mark ägs av kommunen. Förvaltningen föreslår att frågan studeras vidare parallellt med förstudien. Förstudien bedöms ta cirka 1 år från att den är fullt resurssatt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Felicia Klasson, planarkitekt, och Susanna Collin, mark- och exploateringsingenjör, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Beslut om betydande miljöpåverkan, Region Gotland, 2024-02-12

Samrådsredogörelse, 2024-10-21

Program för området Kilen och omgivande gaturum, 2024-11-20

Miljö- och byggnämnden 2024-11-20, § 193

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-12-04

RS AU § 18 Detaljplan Tofta Krokstäde 1:38, östra delen, m.fl.

Ärendenummer: RS 2024/2559

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Planförslaget för Tofta Krokstäde 1:38, östra delen, m.fl. antas.
-

Sammanfattning

Detaljplanens syfte är att möjliggöra för ny bostadsbebyggelse på östra delen av fastigheten Tofta Krokstäde 1:38. Detaljplanen syftar till att komplettera befintligt bostadsområde med nya fastigheter för friliggande enbostadshus och är en naturlig bebyggelseutveckling av området österut.

I planområdet ingår även del av fastigheterna Tofta Rangstäde 3:24 och Tofta S:46 som planläggs som allmän platsmark natur och gata. Aktuellt detaljplaneförslag innebär även att de delar som omfattas av gällande detaljplan (09-P-107), där naturmark ändras till gata, upphävs och ersätts med aktuellt detaljplaneförslag.

Förslaget föreslår fastigheter i varierad storlek, mellan 900 m² – 1100 m², som placeras längs med en förlängning av Vindilevägen. Detaljplanen möjliggör för totalt 20 fastigheter, vilket kan byggas med friliggande 1-2 våningshus med en total byggnadsarea på 200 m² per fastighet. Fastigheterna ges en naturnära karaktär med en vy över det öppna jordbrukslandskapet. Det behålls ett skyddsavstånd om minst 10 meter från bebyggelsen till jordbruksmarken.

Området nås via befintliga infarter från väg 140, nya infarter kommer ej att anläggas.

Dagvatten inom de föreslagna fastigheterna fördröjs i infiltrationsytor på respektive fastighet. Vattnet leds sedan vidare till en större infiltrationsyta inom naturmarken. Avledning av dagvatten efter ytan sker sedan österut.

Det kommunala vatten- och avloppsnätet för området är under utbyggnad och anslutning till den nya huvudledningen är planerat att ske mellan 2025-2026. Kapacitet i ledningsnätet har reserverats för planområdet.

Planförslaget daterat 2023-03-28 har varit på samråd under perioden 2023-05-08 och 2023-06-11 med berörda fastighetsägare, statliga, regionala och kommunala myndigheter och andra vilka kan ha intressen att bevaka. Framförda synpunkter och därav föranledda åtgärder har redovisats i en samrådsredogörelse. Revideringar av planförslaget gjordes efter samråd.

Planförslaget daterat 2024-06-04 har varit utställt för granskning under perioden 2024-08-19 till 2024-09-09. Totalt har 11 yttranden inkommit. Sedan dess har synpunkterna från granskningen bemötts och förslaget bearbetats, vilket redovisas i ett granskningsutlåtande. Ett antal revideringar har gjorts på både plankarta och i planbeskrivningen. Genomförda ändringar bedöms inte vara av sådan principiell karaktär eller av sådan art att ett förnyat granskningsförfarande erfordras. Ändringarna har främst inneburit att förtydliga, precisera och säkra upp det som redan angetts i granskningshandlingarna.

Miljö- och byggnämnden har beslutat (2024-12-17) att godkänna upprättat planförslag för Tofta Krokstade 1:38, östra delen, m.fl., daterat 2024-06-04, rev. 2024-12-02 och sänder över förslaget till regionfullmäktige för antagande i enlighet med 5 kap. 11-13 §§ plan- och bygglagen (2010:900).

Bedömning

Samhällsbyggnadsförvaltningen har upprättat ett förslag till detaljplan för Tofta Krokstade 1:38, östra delen, m.fl. daterat 2024-06-04, rev. 2024-12-02.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår regionstyrelsen att besluta om att godkänna planförslaget och sända det till regionfullmäktige för antagande.

Det aktuella planområdet ligger strategiskt till för den tänkta användningen och med närhet till fungerande infrastruktur. Det bedöms som samhällsekonomiskt viktigt och ett väsentligt samhällsintresse att nyttja redan genomförda investeringar i infrastruktur såsom vägar, vatten- och avlopp, kollektivtrafik, gång- och cykel mm.

I och med att stora delar av Tofta är utpekade som riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § miljöbalken är exploateringsmöjligheterna för ytterligare bostadsbebyggelse i Tofta starkt begränsad. Detta planområde är ett av få områden som återstår att möjliggöra för bostadsändamål.

Planen hanteras enligt plan- och bygglagen. Detaljplanen är av en sådan art att den ska hanteras med utökat förfarande då förslaget inte har stöd i översiktsplan Bygg Gotland 2010-2025, antagen av KF 2010-06-14, § 79 (aktualitetsförklarad av RF 2014-06-16, § 97), då detaljplanen föreslår ianspråktagande av jordbruksmark och det öppna jordbrukslandskapet. Regionfullmäktige antar detaljplanen enligt reglemente för miljö- och byggnämnden.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Jennifer Persson, planarkitekt, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Planbeskrivning 2024-06-24, rev. 2024-12-02

Plankarta 2024-06-04, rev. 2024-12-02

Granskningsutlåtande 2024-12-02

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS AU § 19 Exploateringsavtal Tofta Krokstäde 1:38

Ärendenummer: RS 2024/2518

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Upprättat exploateringsavtal avseende Tofta Krokstäde 1:38 godkänns.
-

Sammanfattning

Ett detaljplane förslag finns upprättat för Tofta Krokstäde 1:38. Planförslaget syftar till att tillskapa upp till 20 nya fastigheter för bostadsändamål. Planförslaget har bedömts klart för antagande av miljö- och byggnämnden. Området omfattas inte av tidigare detaljplan.

För att säkerställa genomförande av detaljplanen samt fullföljande av åtaganden har ett exploateringsavtal upprättats mellan Region Gotland och exploatören ”Tofta Krokstäde 1:38 AB”. Region Gotland kommer inte att vara huvudman för gator och övrig allmän platsmark. Exploatören projekterar, utför och bekostar anläggande av gata inom exploateringsområdet och ansvarar för att gatan håller sådan standard att framkomligheten garanteras för sophämtning, räddningstjänst och dylikt. Exploatören förbinder sig att bekosta och anlägga erforderliga anordningar för dagvattenavledning.

Vatten och avlopp byggs ut av regionen vilket beräknas ske under 2025-2026.

Exploatören ansvarar för att gemensamhetsanläggning, marksamfällighet och samfällighetsförening bildas för de gemensamma anläggningarna och den allmänna platsmarken alternativt att de ansluts till den befintliga gemensamhetsanläggningen Tofta GA:8. Ansökan om gemensamhetsanläggning för gator och dagvattenanläggningar ska av exploatören vara inlämnad till lantmäteriet senast 3 år från att detaljplanen vinner laga kraft.

För säkerställande av genomförandet ska exploatören ställa en säkerhet i form av bankgaranti på 400 000 kronor.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att upprättat exploateringsavtal styr den fortsatta exploateringen av aktuellt område i enlighet med intentionerna i detaljplane förslaget.

Regionstyrelseförvaltningen har inget att erinra mot upprättat exploateringsavtal och föreslår regionstyrelsen att besluta om ett godkännande av detsamma.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att exploateringsavtalet är upprättat i enlighet med gällande riktlinjer för markanvisning och exploatering och har stöd i aktuellt lagstiftning.

2. Ekonomiskt perspektiv

För detaljplanen gäller enskilt huvudmannaskap och Region Gotland bär inga kostnader för utbyggnad av allmän plats. Området kommer att ligga inom kommunalt verksamhetsområde för vatten- och spillvatten. Region Gotlands kostnader för utbyggnad täcks av anslutningsavgifter. Exploatören har lämnat bankgaranti som säkerhet för de vitesklausuler som avtalet innehåller.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Fler bostäder till landsbygden med potentiellt åretruntboende.

6. Klimat och miljöperspektiv

Att lokalt omhänderta dagvatten genom infiltration ger möjlighet att bibehålla grundvattentillgången. Skog kommer att tas ned och då träd binder koldioxid är detta negativt ur ett klimatperspektiv.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Exploateringsavtal

Detaljplaneförslag för Tofta Krokstade 1:38, östra delen, m.fl.

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-11

RS AU § 20 Markanvisning Visby Furiren 1

Ärendenummer: RS 2024/2153

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regiondirektören ges i uppdrag att utlysa fastigheten Gotland Visby Furiren 1 för markanvisning med ett anbudsförfarande.

Sammanfattning

Fastigheten Gotland Visby Furiren 1 är belägen i östra Visby vid Follingboväg, cirka 1.2 kilometer från Östercentrum, se kartbild nedan, och utgör en av få återstående obebyggda fastigheter inom utvecklingen av A7-området som pågått under de senaste 10 åren. Fastigheten omfattas av detaljplan 09-P-271 för kvarteret Kaptenen med flera i Visby (del av Artilleriet 1:33), som vann laga kraft 2016-04-14. Detaljplanen anger användningen bostäder i form av rad- eller kedjehus i två våningar och medger uppskattningsvis byggrätt för upp till 15 bostäder.

Fastighetens geografiska lokalisering i Visby

Fastigheten markerad i gult

Varför fastigheten inte tidigare har sålts och utvecklats i takt med övriga fastigheter inom området är på grund av osäkerhet kring huruvida detaljplanens bestämmelser stått i strid med varandra. Detta skulle riskera att bygglov inte kan erhållas i enlighet med vad Region Gotland utfäst vid en eventuell försäljning och föranleda risk för fel i fastighet. Därför har regionen avvaktat med att genomföra en markanvisning av fastigheten till dess att frågan blivit utredd.

Efter gemensam utredning med representanter från bygglovsavdelningen, mark- och exploateringsavdelningen och planenheten inom samhällsbyggnadsförvaltningen, har slutsatsen dragits att detaljplanens bestämmelser inte är motstridiga och att det därför inte föreligger några hinder mot att sälja fastigheten. En försäljning beräknas kunna generera cirka 6 miljoner kronor i köpeskilling, baserat på utlåtande från upphandlad fastighetsmäklare.

Region Gotland kan enligt riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal välja mellan markanvisningstävling, anbudsförfarande, direktanvisning och dubbel markanvisning. Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår att markanvisa Visby Furiren 1 genom ett anbudsförfarande.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen gör samma bedömning som samhällsbyggnadsförvaltningen, att anbudsförfarande är det lämpligaste valet av metod i detta fall. Motiveringarna till detta är:

- Gällande detaljplan har tillräckligt styrande bestämmelser, vilket talar emot behovet att en markanvisningstävling.
- På grund av fastighetens läge bedöms den vara för attraktiv att direktanvisa, men är inte tillräckligt omfattande för att motivera en dubbel markanvisning.

Vidare bidrar en försäljning av fastigheten till regionens mål om att möjliggöra för 500 bostäder per år på Gotland under perioden 2024-2027, eftersom gällande plan antogs innan målen uppställdes och räknades då in i det befintliga beståndet.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att försäljningen kommer att ske i enlighet med bestämmelsen om likabehandling i 2 kap. 3 § kommunallagen. Genom ett anbudsförfarande kan fastigheten säljas på marknadsmässiga villkor, vilket inte gynnar enskilda aktörer. Förfarandet följer antagna riktlinjer och efterlever även bestämmelserna i lagen om kommunala riktlinjer för kommunala markanvisningar.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att en försäljning medför intäkter för regionen som uppskattas till cirka 6 miljoner kronor. Detta överstiger kostnaderna för att genomföra markanvisningen och medför därför ett positivt netto.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt. Påverkan på klimat och miljö har prövats vid framtagandet av gällande detaljplan.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anton Frick, mark- och exploateringsingenjör, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS AU § 21 Återrapportering av uppdrag. Återtagande av markanvisning för vätgasstation

Ärendenummer: RS 2024/2202

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen godkänner att markanvisningen för del av Gotland Visby Norr 1:1 m.fl. till förmån för Vireon Sverige AB återtas av Region Gotland.

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade 2023-09-27, § 309 att godkänna direktanvisning av mark avseende del av Visby Norr 1:1, del av Visby Annelund 1:137 och 1:139 samt del av Visby Skarphäll 1:1. Vidare fick regiondirektören i uppdrag att upprätta ett markanvisningsavtal med Vireon Sverige AB. Parallellt med förhandling om markupplåtelsen påbörjade Vireon Sverige AB projektering inom området varvid det framkom tidigare okända uppgifter, som riskerade att medföra en fördröjd tidplan för projektet, avseende nedlagda ledningar i området som inte uppdagats när ledningsägaren remitterats i frågan. Vidare förelåg det oklarheter gällande ägandeskapet för en byggnad på platsen. Region Gotland såg över möjligheten för en eventuellt ledningsflytt genom överenskommelser med ledningsägaren. Emellertid var projektet redan vid beslut om markanvisning under en ansträngd tidsplan då Vireon Sverige AB tidigare erhållit finansiellt bidrag från Energimyndigheten som löpte ut till sommaren 2024. Vireon Sverige AB har följaktligen valt att inte nyttja sin markoption och därmed återlämnat markanvisningen till Region Gotland. Därför föreslås att uppdraget om att verkställa markanvisningen utgår från pågående exploateringsprojekt Industrimark i Visby.

Det markanvisade området invid Hangarvägen i Visby

Bedömning

De hinder som uppkom i samband med projektering bedöms av förvaltningen som hanterbara ur Region Gotlands perspektiv. Den ansträngda tidsplan och de följd effekter som en fördröjning och den merkostnad detta skulle medföra för Vireon Sverige AB är inte faktorer som förvaltningen inte kan bedöma. Eftersom Vireon Sverige AB har återlämnat sin markoption föreslår förvaltningen att regionstyrelsen godkänner återrapporteringen att markanvisningen för del av Gotland Visby Norr 1:1 m.fl. återtas av Region Gotland.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Beslutet om markanvisning har tillkommit på laglig grund och i enlighet med Region Gotlands riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal. Inget avtal har träffats med byggherren innan markanvisningen återlämnades.

2. Ekonomiskt perspektiv

Planerad markupplåtelse bedömdes medföra en årlig intäkt för Region Gotland som numera utgår.

3. Barnperspektiv

Påverkas ej.

4. Jämställdhetsperspektiv

Påverkas ej.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Påverkas ej.

6. Klimat och miljöperspektiv

Projektet avseende vätgastankstation bedömdes medföra en positiv effekt ur ett klimat- och miljöperspektiv som nu inte realiserar.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anton Frick, mark- och exploateringsingenjör, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-19

RS AU § 22 Revidering av regionfullmäktiges arbetsordning

Ärendenummer: RS 2024/1722

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Förslaget till reviderad arbetsordning för regionfullmäktige antas.

Sammanfattning

Regionfullmäktiges arbetsordning innehåller bestämmelser om fullmäktiges sammanträden och handläggning av ärenden. I arbetsordningen ska det bl.a. regleras när sammanträden ska hållas, förfarandet vid omröstningar och handläggningen av motioner, interpellationer och frågor, se 5 kap. 72 § kommunallagen (2017:725).

Nuvarande arbetsordning antogs av fullmäktige 2019-05-13, § 148. Sedan arbetsordningen antogs har fullmäktiges arbetsätt förändrats, bland annat genom att fullmäktige har hållit distanssammanträden och infört ett digitalt sammanträdessystem.

I samarbete med regionfullmäktiges presidium har regionstyrelseförvaltningen gjort en översyn av regionfullmäktiges arbetsordning och tagit fram ett reviderat förslag. Genom föreslagna ändringar anpassas arbetsordningen till fullmäktiges behov av distanssammanträden och digitala sammanträdessystem. Efter rekommendation från regionens revisorer, se RS 2023-04-26, § 134, införs också en skyldighet för regionstyrelsen och övriga nämnder att minst en gång per år redovisa uppdrag som fullmäktige har beslutat om som inte har verkställts.

Därutöver föreslås vissa ändringar som berör den praktiska handläggningen av fullmäktiges ärenden och sammanträden. Ändringarna gäller bl.a. tidpunkten för ordinarie sammanträden, förfarandet när en fråga ska ställas och hur omedelbar justering ska ske. För att förbättra flödet i fullmäktiges debatter föreslås att det införs en ny reglering av replikrätten. Slutligen har översynen föranlett förslag om ett antal redaktionella ändringar i syfte att göra arbetsordningen tydligare, bl.a. genom att presidiets uppgifter samlas i en paragraf.

Regionstyrelseförvaltningens sammantagna bedömning är att arbetsordningen genom föreslagna revideringar blir ett tydligare och mer ändamålsenligt styrdokument som är uppdaterat utifrån fullmäktiges nuvarande arbetssätt och aktuell lagstiftning.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att den föreslagna revideringen av fullmäktiges arbetsordning uppfyller översynens syfte att anpassa arbetsordningen till fullmäktiges digitala arbetsätt och behov av distanssammanträden. Genom att nämnderna får en skyldighet att regelbundet återrapporera beslut av uppdragskaraktär bedöms fullmäktige få en ökad insyn och kontroll över verkställigheten av besluten.

Bedömningen är att föreslagna revideringar sammantaget skapar en arbetsordning som är aktuell och som överensstämmer med hur fullmäktiges ärenden handläggs. Förändringarna bidrar till ökad tydlighet och klarhet för förtroendevalda och tjänstemän avseende hur fullmäktiges arbete bedrivs. Att arbetsordningen upplevs som ett uppdaterat och aktuellt styrdokument bedöms vidare kunna ha en positiv inverkan på regelefterlevnad och följsamhet i stort.

För bedömning av och motivering till varje ändringsförslag hänvisas till bilagan ”Förslag till reviderad arbetsordning för regionfullmäktige, med kommentarer” i beslutsunderlaget.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att den föreslagna revideringen av arbetsordningen ligger i linje med aktuella bestämmelser i kommunallagen och praxis på området. Förslaget till reviderad reglering av sammanträden på distans har även utformats med beaktande av de överväganden och förslag till ändringar i kommunallagen som framförs i utredningen SOU 2024:43 Staten och kommunsektorn, t.ex. förslaget att presidiet ska undantas rätten att delta i sammanträden på distans.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att föreslagna revideringar inte får några direkta ekonomiska konsekvenser.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Vid översynen har ett tillgänglighetsperspektiv anlagts vilket medfört att det föreslås att det ska vara möjligt att göra undantag från vissa regler vid behov eller om särskilda skäl föreligger. Det föreslås t.ex. i § 14 att kallelse och övriga handlingar ska kunna distribueras med post istället för elektroniskt och i 26 § öppnas för att talare kan få hålla sitt anförande från annan plats än talarstolen efter ordförandes beslut.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Att fullmäktige har stöd i sin arbetsordning för att genomföra sammanträden med ledamöter deltagandes på distans bedöms viktigt bl.a. utifrån att fullmäktiges ledamöter är bosatta över ett stort geografiskt område. För det fallet att t.ex. väderförhållanden eller andra oförutsedda större händelser skulle göra det ogörligt att ta sig till Visby möjliggör distansdeltagande att ledamöter bosatta på landsbygden kan delta i fullmäktiges sammanträden.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att fullmäktiges digitala arbetssätt har fördelar ur ett miljöperspektiv utifrån att det minskar hanteringen av pappershandlingar.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anna Evensen, stadssekreterare, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag med redaktionella ändringar och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Förslag till reviderad arbetsordning för regionfullmäktige
Förslag till reviderad arbetsordning för regionfullmäktige, med kommentarer
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-13

RS AU § 23 Revidering av regionstyrelsens och miljö- och byggnämndens reglementen med anledning av ny säkerhetsorganisation

Ärendenummer: RS 2024/2576

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Förslagna ändringar i 26 § andra stycket reglementet för regionstyrelsen och i 8 § tredje stycket reglementet för miljö- och byggnämnden antas i syfte att samhällsbyggnadsförvaltningen inte längre ska svara inför regionstyrelsen för uppgifter som utförs enligt 29 § i regionstyrelsens reglemente. Ändringarna gäller från och med den 1 mars 2025.

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- För det fall regionfullmäktige antar regionstyrelsens förslag ovan, beslutar regionstyrelsen att anta föreslagna ändringar avseende avsnittet om räddningstjänsten i regionstyrelsens delegationsordning.
- Regiondirektören får i uppdrag att återkomma med en systematisk översyn av regionstyrelsens delegationsordning.

Sammanfattning

Av regionstyrelsens och miljö- och byggnämndens reglementen framgår att samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för regionens räddningstjänst inför regionstyrelsen. Under år 2025 har det genomförts en större utredning kring hur organisationen ska se ut inom beredskap, säkerhet, säkerhetskydd och räddningstjänst och angränsande områden. Utredningen har resulterat i att en ny samlad beredskap- och säkerhetsorganisation, avdelningen för beredskap och säkerhet, har skapats inom regionstyrelseförvaltningen från den 1 januari 2025.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att regionstyrelsens och miljö- och byggnämndens reglementen ändras på så sätt att ansvaret för att utföra räddningstjänstens uppgifter flyttas från samhällsbyggnadsförvaltningen till regionstyrelseförvaltningen. Syftet är att räddningstjänsten ska bli en del av den nya avdelningen för beredskap och säkerhet inom regionstyrelseförvaltningen. Reglementsändringarna föreslås gälla från och med den 1 mars 2025.

Förslaget innebär ändring i 26 § andra stycket i reglementet för regionstyrelsen och i 8 § tredje stycket i reglementet för miljö- och byggnämnden på så sätt att samhällsbyggnadsförvaltningen inte längre ska svara inför regionstyrelsen för uppgifter som utförs enligt 29 § i regionstyrelsens reglemente.

En följd av att räddningstjänstens verksamhet flyttas till regionstyrelseförvaltningen är att regionstyrelsens delegationsordning behöver revideras. Regionstyrelseförvaltningen föreslår därför att avsnittet avseende räddningstjänst i delegationsordningen revideras utifrån att räddningstjänsten organiseras inom regionstyrelseförvaltningen. Med anledning av den nya säkerhetsorganisationen kan det även finnas skäl att göra ytterligare revideringar av delegationsordningen. Regionstyrelseförvaltningen föreslår därför att regiondirektören får i uppdrag att genomföra en systematisk översyn av regionstyrelsens delegationsordning och vid behov återkomma till regionstyrelsen med förslag på revideringar.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anna Evensen, stadssekreterare, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsens reglemente

Förslag till ändringar i regionstyrelsens och miljö- och byggnämndens reglementen

Förslag till ändring i regionstyrelsens delegationsordning

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-14

RS AU § 24 Återrapportering av uppdrag. Utvärdering av administration av handlingar i den digitala ärendehanteringsprocessen

Ärendenummer: RS 2022/1461

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Återrapporteringen av uppdraget tas emot.

Sammanfattning

På regionstyrelsens sammanträde 2022-10-26, § 339 fick regionstyrelseförvaltningen i uppdrag att utvärdera vad som fungerat bra och vad som kan förbättras i den digitala möteshanteringen samt utreda möjligheterna att de förtroendevalda ska kunna ta del av handlingar från alla nämnder inom Region Gotland via Meetings Plus.

Bedömning

Sammantaget bedömer regionstyrelseförvaltningen att den digitala möteshanteringen medfört förbättringar gällande hantering av samt tillgång till handlingar för förtroendevalda, anställda och medborgare, men att det systemtekniska och administrativa arbetet fortlöpande behöver följas upp, utvärderas och förbättras. De digitala verktyg som används inom Region Gotland för möteshantering (däribland Meetings plus, W3D3 och Quickchannel) uppdateras ständigt och arbetet med att följa utvecklingen och anpassa verktygen för Region Gotlands ändamål och användargrupper behöver fortlöpa kontinuerligt.

För att hålla ihop arbetet bedömer regionstyrelseförvaltningen att den del av uppdraget som gäller möjligheter för förtroendevalda att ta del av handlingar från alla nämnder vidare bör hanteras inom ramen för uppdrag givet av regionstyrelsen 2024-03-27, § 100, RS 2024/863. Uppdraget planeras att återrapporteras under våren 2025.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anna Malm, kanslichef, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsen 2024-03-27 § 100

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-09

RS AU § 25 **Årshjul för regionstyrelsen 2025**

Ärendenummer: RS 2024/2496

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Årshjul för regionstyrelsen 2025 godkänns.
-

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen har tagit fram ett årshjul för regionstyrelsen 2025. Årshjulet baseras på det ekonomiska årshjulet och årligen återkommande ärenden till regionstyrelsen.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga Förslag till årshjul för regionstyrelsen 2025
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-10

RS AU § 26 Information. Inköpsstatistik 2024 och upphandlingsplan 2025

Ärendenummer: RS 2024/2564

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Information om inköpsstatistik upphandlingar 2024 och upphandlingsplan 2025 tas emot.

Sammanfattning

Sedan år 2022 tar Region Gotland varje år fram en upphandlingsplan som omfattar de kommande fyra åren. I början av varje år informeras externa intressenter om de upphandlingar som ska genomföras under året. Tanken med upphandlingsplanen är att ge information och uppmuntra till dialog inför kommande upphandlingar. Syftet är också att ge ökad framförhållning för leverantörer som vill delta i Region Gotlands kommande upphandlingar. Upphandlingsplanen innehåller flertalet av regionens större upphandlingar och sammanställs av inköpsenheten i samarbete med samtliga förvaltningar. År 2025 är det första året som Region Gotland har en helt digital upphandlingsplan i upphandlingssystemet e-Avrop.

Till ärendet bifogas också inköpsstatistik för 2024 och statistik för upphandlingsplan för 2025. Observera att utkastet till upphandlingsplan 2025 (extern version) kommuniceras externt i början av februari 2025 och därför inte ska spridas innan dess.

Bedömning

Förvaltningen gör bedömningen att användning och redovisning av inköpsstatistik och upphandlingsplan på årlig basis bidrar till uppföljning och kontroll av Region Gotlands inköp. Inköpsstatistik och upphandlingsplan har tidigare tagits fram inom program sänkta inköpskostnader som totalt sett arbetade för sänka inköpskostnader, öka avtalstrohet och enhetlighet vid inköp. Vidare bedöms handlingarna bidra till de strategiska inköpsmålen:

1. Helhetsorientering och hållbarhet.
2. Långsiktighet.
3. Lätt att handla rätt.
4. Effektivitet, kvalitet och regelmässighet.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Nanna Sörling, enhetschef upphandling, och Sofia Rosell, inköpsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 Inköpsstatistik 2024 och upphandlingsplan 2025

Bilaga 2 Upphandlingsplan 2025 (extern version)

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-18

RS AU § 27 Motion. Öppna en ungdomsmottagning på Hemse

Ärendenummer: RS 2024/1318

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Motionen avslås.
-

Sammanfattning

Sara Lidqvist (KD) och Gisela Wood (L) yrkar i en motion:

- Att förutsättningarna för att inrätta en ungdomsmottagning på Hemse utreds.
- Att de samhällsekonomiska förutsättningarna för en ungdomsmottagning på Hemse utreds.
- Att tidpunkt för öppnandet av en ungdomsmottagning på Hemse föreslås.

Motionärerna beskriver att ingen fråga är för liten eller för stor på en ungdomsmottagning utan dit kan ungdomar och unga vuxna upp till 23 års ålder komma för att få stöd kring en rad frågor gällande kropp, relationer och hälsa. I motionen beskrivs att det är långt för ungdomar på södra Gotland att ta sig till ungdomsmottagningen i Visby och att det hade underlättat för ungdomar och unga vuxna på Sudret med en ungdomsmottagning minst en dag i veckan i Hemse. Det påtalas att ungdomar själva uttryckt ett sådant önskemål under arbetet med senaste lokala utvecklingsplanen för Hemse. Motionärerna lyfter även möjligheten att samlokalisera ungdomsmottagning med barnmorskemottagningen i Hemse.

Motionen har remitterats till hälso- och sjukvårdsnämnden. Nämnden skriver i sitt yttrande att det på Gotland finns en ungdomsmottagning, belägen i Visby. År 2023 hade den 3 938 besök fördelat på 1 603 individer. Flickorna/kvinnorna stod för 3 579 besök och pojkarna/männen för 353 besök och att det främst är personer i gymnasieålder. De vanligaste besöken avser samtal och preventivmedelsrådgivning. Det är ett högt söktryck till ungdomsmottagningen och i dagsläget flera veckors väntetid för ett besök hos kurator.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen beskriver att ungdomsmottagningen besöker högstadieskolorna på Gotlands landsbygd i årskurs 7 och årskurs 9. Elever i årskurs 8 erbjuds ett studiebesök på ungdomsmottagningen i Visby.

Avseende barnmorskemottagningen noteras att den lokalen inte står tom utan nyttjas alla vardagar. Ungdomar är välkomna dit även om huvudmålgruppen är gravida. Alla skolelever har också tillgång till elevhälsovård vilket i vissa fall kan

komplettera ungdomsmottagningens verksamhet eller kan vara en första kontakt som sedan hänvisar ungdomen vidare.

Hälso- och sjukvårdsnämnden betonar att ungdomsmottagningen inte är en lagstadgad verksamhet, men att den ändå bedöms som mycket viktig. Dock har hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att göra stora besparingar och har inte möjlighet att prioritera en ökad ambitionsnivå i verksamheten. Därmed föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden att motionen avslås.

Regionstyrelseförvaltningen delar bedömningen kring att det resursmässigt i nuläget inte är möjligt att inrätta en ungdomsmottagning på Hemse och föreslår att motionen avslås. Behov av en mer jämlik tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för unga kvarstår dock, inklusive behov av insatser för att öka ungas psykiska välbefinnande och ge utrymme för de samtal om relationer som de efterfrågar.

Bedömning

En ungdomsmottagning möter ungdomar och unga vuxna för hjälp och stöd inom en rad områden såsom kroppen, sex, relationer, psykisk hälsa, alkohol och droger, självkänsla och mycket annat. Nationell kunskap visar att såväl ungdomsmottagning som skola är viktiga informationskällor för unga och att det finns skillnader kring varifrån pojkar respektive flickor i första hand får information och stöd. Forskning kring gotländska ungdomar visar att nära varannan ung person i högstadie- och gymnasieålder har en sårbar psykisk hälsa.

Hälso- och sjukvårdsnämnden bedömer att det inte finns ekonomiskt utrymme för en ambitionsökning motsvarande att öppna en ungdomsmottagning på Hemse. Nämnden uppmärksammar att unga har möjlighet att vända sig till barnmorskemottagningen på Hemse eftersom det där utförs samma barnmorskeuppgifter som på ungdomsmottagningen. Nämnden noterar även att alla skolelever också har tillgång till elevhälsovård vilket i vissa fall kan komplettera ungdomsmottagningens verksamhet eller vara en första kontakt som sedan hänvisar ungdomen vidare.

Regionstyrelseförvaltningen delar bedömningen att det resursmässigt i nuläget inte är möjligt att inrätta en mottagning på Hemse och föreslår att motionen avslås. Behov av en mer jämlik tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för unga kvarstår dock, inklusive behov av insatser för att öka ungas psykiska välbefinnande och ge utrymme för de samtal om relationer som de efterfrågar.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Motion daterad 2024-04-25

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-10-09

Hälso- och sjukvårdsnämnden 2024-10-22, § 98

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-11

RS AU § 28 Motion. Gör de stabila skolskjutslinjerna permanenta

Ärendenummer: RS 2024/1344

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Motionen avslås.
-

Sammanfattning

Anna Hrdlicka och Frans Brozén (L) yrkar i en motion att göra de skolskjutslinjer som är stabila över tid, omvandlas till permanenta linjer inom den allmänna kollektivtrafiken. Förslaget grundar sig på att allmänheten ska kunna arbetspendla med skolskjutsen.

Ärendet har beretts av teknikförvaltningen som bedömer att det inte är lämpligt att göra skolskjutsrutten permanenta då skolskjutsrutterna är föränderliga under terminen eftersom elever kan flytta ut eller flytta in mitt under terminerna. En skolskjutsrutt är förhållandevis enkel att ändra för att hinna hålla handläggningstiden för ansökan om skolskjuts på 14 dagar. Rutinen för att ändra en tidtabell i den allmänna kollektivtrafiken är betydligt svårare då ändringar oftast endast kan göras i samband med tidtabellsskifte.

Redan idag är det möjligt för allmänheten att åka med i skolskjutsen i mån av plats, man bör då kontakta bussbolaget innan man har tänkt åka med för att undersöka hur platstillgången ser ut. Teknikförvaltningen anser att det finns andra saker som kan göras som till exempel se på möjligheten att göra det smidigare och mer pålitligt för allmänheten att åka med i skolskjutsen. Det finns idag kommuner och regioner som använder sig av en app där man kan boka sin resa i skolskjutsen. Det är något som kollektivtrafikenheten kommer att se över.

Regionstyrelseförvaltningen har inget att erinra mot teknikförvaltningens utlåtande och bedömning utan föreslår att regionstyrelsen följer tekniska nämndens förslag att avslå motionen.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att regionstyrelsen bör följa tekniska nämndens förslag och avslå motionen. Tekniska nämnden lyfter i sitt beslut att skolskjutsrutterna måste kunna vara föränderliga under terminens gång, för att säkerställa att elever får skolskjuts enligt skollagen. Om vissa skolskjutsrutten skulle läggas in i den allmänna kollektivtrafikens tidtabell skulle sådana snabba ändringar inte kunna göras då dessa bara kan ändras i samband med tidtabellsskifte.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Motion. Gör de stabila skolskjutslinjerna permanenta 2024-04-28

Tekniska nämnden 2024-10-23, § 197

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-11-12

RS AU § 29 Medborgarförslag. Inga fler omvandlingar av bostäder i Visby innerstad till korttidsuthyrning

Ärendenummer: RS 2024/1382

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Medborgarförslaget avslås.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2024-05-04 där förslagsställaren föreslår att inga fler bostäder i Visby innerstad får omvandlas till korttidsuthyrning. Förslagsställaren menar att bostadsbeståndet i Visby innerstad är för litet för antalet invånare samt att utvecklingen har gjort att allt för många bostäder används till korttidsuthyrning. Detta menar förslagsställaren skapar problem som prisinflation på hyror, gör det svårare att skaffa lägenhet och att det tunnar ur den sociala myllan som bygger upp ett grannskap. Förslagsställaren önskar att Gotland ska införa liknande regleringar som exempelvis Wien, Paris, Florence och Berlin har infört kring hur mycket som får hyras ut och vilken typ av bostäder som får hyras ut.

Det finns inget lagligt stöd som ger Region Gotland möjlighet att förhindra korttidsuthyrning såsom förslagsställaren önskar. Lagar kan endast stiftas och förändras efter beslut i riksdagen vilket innebär att medborgarförslaget inte kan genomföras.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att medborgarförslaget inte kan genomföras då det inte finns lagstöd för att förhindra ”omvandlingar av bostäder till korttidsuthyrning”.

För lägenheter upplåtna med hyresrätt finns hyreslagen som grund vid andrahandsuthyrning, där hyresgästen ansöker hos fastighetsägaren om att få hyra ut i andra hand. Oftast krävs en speciell anledning för att få hyra ut i andra hand, som exempelvis studier på annan ort eller att prova på samboskap. Hyreslagen är tydlig när det gäller vilka skäl som accepteras för andrahandsuthyrning.

Allmännyttan på Gotland (AB GotlandsHem) tillåter endast andrahandsuthyrning efter godkänd ansökan. Korttidsuthyrning är inte längre generellt tillåten, men hyresgästerna kan få tillstånd att hyra ut till Region Gotlands anställda under sommaren, men fyra veckor är kortaste tidsintervall. Reglerna för korttidsuthyrning hos AB GotlandsHem skärptes för några år sedan efter en undersökning då samtliga hyresgäster tillfrågades.

För privata fastighetsägare med hyresfastigheter är det upp till var och en hur man ställer sig till frågan om att godkänna korttidsuthyrning i andrahand utanför hyreslagens regler.

För ägare av småhus finns idag inget regelverk som förhindrar uthyrning/korttidsuthyrning helt eller delvis av den ägda egendomen.

Lagar kan endast beslutas av riksdagen, inte på regional nivå av Region Gotland. Det är därför inte möjligt för Region Gotland att förhindra korttidsuthyrning såsom förslagsställaren önskar.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2024-05-04

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-10-24

RS AU § 30 Medborgarförslag. Krisberedskap för unga som ej gör värnplikt

Ärendenummer: RS 2024/66

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Medborgarförslaget anses besvarat.
-

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren framför att det finns ett behov av utbildning inom krisberedskap för de som ej genomför värnplikt. Förslagsställaren föreslår att det erbjuds utbildning för dessa ungdomar på Gotland.

Regionstyrelseförvaltningen anser att frågan om utbildning kopplat till krisberedskap och civilt försvar är angelägen för att stärka Gotlands beredskap. Med beredskap avses fortsatt i denna skrivelse både krisberedskap och civilt försvar.

Idag ingår viss utbildning kopplat till beredskap i läroplanen för samtliga elever. En utveckling av undervisningen inom beredskap för de gotländska ungdomarna pågår och frågan omhändertas av berörda verksamheter. Utgångsläget för arbetet är samtliga unga på Gotland oavsett framtida militärtjänstgöring. Mot bakgrund av att medborgarförslaget endast avser unga som ej gör värnplikt samt att utvecklingsarbete pågår avslås medborgarförslaget.

Regionstyrelseförvaltningen ser positivt på att unga engagerar sig inom beredskap. För att omhänderta detta engagemang och samtidigt stärka Region Gotlands arbete med beredskap kommer en modell för hur unga ska involveras att tas fram inom ramen för ordinarie beredskapsarbete.

Bedömning

Att unga människor engagerar sig i viktiga samhällsfrågor är mycket positivt. Det visar på ansvarstagande och en vilja att bidra som är värdefull för samhället.

Sakfrågan kring utbildning inom beredskap för unga är angelägen och arbete pågår kring utveckling av lärandet. Region Gotlands arbete med beredskap involverar samtliga i samhället. Mot bakgrund av att arbete redan pågår samt att medborgarförslaget endast berör unga som ej gör värnplikt är förslaget att medborgarförslaget avslås.

Samtidigt har förslagsställaren med sitt förslag inspirerat till framtagande av arbetssätt där unga i större utsträckning engageras i Region Gotlands beredskapsarbete. Att tillsammans med ungdomar bygga framtidens civila

försvar är en framgångsfaktor vilket bidrar till ett tryggare samhälle, stärkt av ungdomars engagemang, kompetens och framtidstro. Genom fortsatt utveckling av lärande kring beredskap såväl som framtagande av modell för att involvera unga i beredskapsarbetet bygger Region Gotland öns krisberedskap och civila försvar tillsammans med, och för, framtida generationer.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja Allard, beredskapsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Eva Nypelius (C) yrkar att medborgarförslaget ska anses besvarat.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och Eva Nypelius (C) yrkande och finner att Eva Nypelius (C) yrkande bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2024-01-08

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-12-11

RS AU § 31 Medborgarförslag. Låt regionanställda få lön den 25:e

Ärendenummer: RS 2019/926

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Medborgarförslaget avslås.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2019-08-17 där förslagsställaren föreslår att lönen för regionanställda ska betalas ut den 25:e varje månad istället för den 27:e.

Förslagsställaren anför följande. När jag började jobba på Region Gotland fick jag för första gången i lön den 27:e, istället för den 25:e. Det ställde till med alla möjliga konstiga problem - autogiron behövde läggas om, automatiska överföringar skulle flyttas osv. Det var helt enkelt bara ytterligare en av de hundratal små saker som behövde fixas när flytten med hela familjen bar av till ön. Idag anses det kutym att lön skall utbetalas den 25:e. I princip alla företag betalar ut den 25:e och många kommuner följer efter (bl.a. Hultsfred och Höganäs). Ett annat skäl till att betala ut den 25:e är att det ligger i linje med hur handeln fungerar med reor och personalplanering. Ta exempelvis "Black Weekend" där det har hänt att kommunalanställda inte hunnit få lön eftersom helgen kommer tidigt vissa år. Det borde således även ligga i handelns intresse att regionen (som är största arbetsgivaren) "faller in i ledet" och börjar betala ut lön på "rätt" dag.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att regionen behöver säkerställa att löneutbetalningen sker efter att kommunalskattemedlen har kommit in till regionen. Av den anledningen är löneutbetalningsdagen den 27:e varje månad, med undantag för december.

Bedömning

Region Gotlands likviditet påverkas mycket när löneutbetalningen görs varje månad. Löneutbetalningen uppgår till ca 200 miljoner kronor per månad. Beloppet dras från regionens konto bankdagen innan löneutbetalningsdagen.

Regionen får kommunalskattemedel en gång per månad från Skatteverket. Kommunalskattemedlen är regionens huvudsakliga inkomstkälla och utgörs av skatteintäkter och utjämningsbidrag och regionen behöver säkerställa att kommunalskattemedlen kommit in på bankkontot innan löneutbetalningen dras från bankkontot.

När i veckan som helgdagarna (påsk, midsommar m.fl.) inträffar, får betydelse för när kommunalskattemedlen kommer in på bankkontot och när lönen

betalas ut från bankkontot. Under år 2024 har löneutbetalningsdagarna varierat från den 25:e till den 27:e. Decemberlönen betalas alltid ut senast den 23:e. Kommunalskattemedlen kommer i regel in den 23:e men kan komma tidigare eller senare på grund av hur helgdagarna ligger just det aktuella året.

Mot denna bakgrund bedömer regionstyrelseförvaltningen att medborgarförslaget ska avslås.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2019-08-17

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-11-21

RS AU § 32 Regiondirektörens information

Sammanfattning

Regiondirektör Stefan Hollmark informerar regionstyrelsens arbetsutskott om nedanstående:

- Gotlands sjukvårdsrådgivning 1177 på telefon får toppbetyg.
- Sänkt hastighet i Tingstäde.
- Jul- och nyårshelger m m.
- Beredskaps- och säkerhetsavdelningen.
- Nationell samordning, planering och ledning av sjukvården i höjd beredskap och krig (NSPL).
- Översyn av Blått centrum.
- Samarbetet med CMP.
- Mark- och miljödomstolens dom gällande Nordkalk.

Vid ärendets behandling deltar också Mats Eriksson, hamnchef, teknikförvaltningen, och Anders Lindholm, planeringsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

RS AU § 33 Översyn av Gotländska ståndpunkter avseende flygtrafiken

Ärendenummer: RS 2025/135

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regiondirektören får i uppdrag att initiera en översyn av den del av de gotländska ståndpunkterna som rör flygtrafik.

Sammanfattning

Vid årsskiftet 2024/2025 slutade BRA flyg att flyga i egen regi. Detta har inneburit en drastisk minskning av flygtrafiken till och från Bromma flygplats, vilket i sin tur har lett till förändrade öppettider på flygplatsen, såväl som nya förutsättningar att bedriva service och handling. I nuläget har Gotland enbart flygtrafik till och från Arlanda flygplats. På Arlanda finns det utmaningar både avseende logistiken på flygplatsen och kostnaden för att smidigt ta sig till och från densamma.

De gotländska ståndpunkterna är ställningstaganden för hur flyg- och färjetrafiken ska utformas för att på bästa sätt främja Gotlands utveckling. Dessa är brett förankrade i gotländskt samhälle och näringsliv och ägs gemensamt av Trafikrådets medlemmar. Nu gällande gotländska ståndpunkter fastställdes hösten 2020. Ståndpunkterna är indelade i sex avsnitt:

1. Snabba, täta och säkra överfarter med färja.
2. Tur och retur med flyg över dagen till hela Sverige.
3. Resor och transporter i linje med klimat- och miljömål.
4. Konkurrenskraftiga priser.
5. En nordlig och en sydlig fastlandshamn, samt en reservhamn på Gotland.
6. Ett trafiksystem för beredskap och samhällsnytta.

Avsnitt två innehåller ställningstaganden för flygtrafiken. Även inom avsnitt tre till sex återfinns ståndpunkter med koppling till flyget.

Den förändring som skett på inrikesmarknaden för flygtrafik under hösten/vintern 2024/2025 gör att Region Gotland anser att det finns skäl att göra en översyn av de gotländska ståndpunkterna som kopplar mot flygtrafiken. Syftet med översynen är att förankra den strategiska inriktningen om vilka frågor som gemensamt ska drivas.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att den förändring som skett på inrikesmarknaden för flygtrafik under hösten/vintern 2024/2025 gör att det finns skäl att göra en översyn av de gotländska ståndpunkterna som kopplar mot flygtrafiken. Syftet med översynen är att förankra den strategiska

inriktningen om vilka frågor som gemensamt ska drivas. Översynen bör fokusera på avsnitt två, men vid behov ta i beaktande ståndpunkter inom övriga avsnitt.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att arbetet bör initieras i närtid. De gotländska ståndpunkterna är Trafikrådets ställningstaganden för hur trafiken ska se ut och en eventuell revidering kan inte ensidigt beslutas av Region Gotland utan behöver förankras i Trafikrådet. Tillvägagångssättet bör innehålla flera tillfällen för dialog med representanter för gotländskt samhälle och näringsliv.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja-Malin Ekelöf, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-15

Centerpartiets yrkanden Översiktsplan

Sida, stycke, rad: tydlig hänvisning till platsen i dokumentet

Originaltext: Korrekt återgivet citat

Centerpartiets förslag: Ny eller ändrad text som ska ersätta befintlig text i sin helhet

Motivering: Motiv och eventuella argument för förändringen.

Kap, Sida	Originaltext	Centerpartiets förslag	Motivering
2,7	Ny punkt först i punktlistan, sist i avsnitt 2.1	Möjliggöra för nya bostäder över hela Gotland såväl i staden, orterna och landsbygdens alla socknar.	Hela Gotland ska leva
2, 7 2.1.1 punkt 1.	Vid lokalisering och uppförande av ny bebyggelse eftersträvas resurseffektivitet.	Vid lokalisering och uppförande av ny bebyggelse eftersträvas resurseffektivitet, på etableringsnivåerna stad, tätort/skolort och landsbygd.	Förtydliga att resurseffektivitet inte behöver innebära bebyggelse i stad/tätort, utan även på landsbygd.
2, 7 2.1.1 punkt 3	Ny bebyggelse bör i första hand tillkomma som komplettering till befintlig bebyggelse och lokaliseras till de områden som i utvecklingsinriktningen är benämnda som regioncentra och utbyggnadsområden.	Ny bebyggelse kan gärna tillkomma som komplettering till befintlig bebyggelse och lokaliseras till de områden som i utvecklingsinriktningen är benämnda som regioncentra och utbyggnadsområden. Men även nybyggnation på landsbygd skall vara möjlig.	Behov och önskemål ska styra byggande i högre utsträckning, även om komplettering av befintligt är önskvärt ur samhällsplaneringssynpunkt .
2, 7 2.1.1 punkt 5	Ny bebyggelse lokaliseras så att uppdelning (fragmentisering) av äldre sammanhängande skogsområden undviks.	stryks	Skrivningen kan komma att begränsa även enstaka bostadsetableringar. Hänsyn till biologisk mångfald är viktigt men tas om hand av Miljöbalkens grundläggande bestämmelser.

<p>2, 8</p>	<p>Resurseffektivitet omfattar alla resurser, från mat, kulturmiljöer och biologisk mångfald till infrastruktur, energi, vatten och marken. Bebyggelse som lokaliseras resurseffektivt hushåller med mark som istället kan användas för till exempel rekreation och livsmedelsproduktion. Den största delen av den nya bebyggelsen bör tillkomma inom eller i anslutning till Gotlands små- och tätorter. Det stärker möjligheten att bibehålla och utveckla ett varierat serviceutbud inom rimligt avstånd på hela ön. Ny bebyggelse bör tillkomma som komplettering till befintlig bebyggelse för att inte bryta upp tidigare orörda områden.</p>	<p>Resurseffektivitet omfattar alla resurser, från mat, kulturmiljöer och biologisk mångfald till infrastruktur, energi, vatten och marken. Bebyggelse som lokaliseras resurseffektivt hushåller med mark.</p> <p>Det går att få resurseffektiva lösningar för byggande i staden, i tätorter såväl som på landsbygderna. Lokaliseringen är inte det avgörande utan utformningen av byggandet och valet av systemlösningar avgör resurseffektiviteten. Resurseffektivitet kan vara att tillåtas verka i det lilla och småskaliga där solitära eller småskaliga bebyggelser tillåts utanför befintliga bebyggelseområden. Även större nya etableringar med bebyggelse ska tillåtas där så är lämpligt, även då det inte är i anslutning till befintlig bebyggelse.</p>	<p>Det är en stor utmaning att få till nya permanentbostäder utanför Visby. Det finns dock exploatörer som är villiga att bygga på egen mark, till exempel i syfte att utveckla sin hemsöcken, eller för att möjliggöra generationsskifte. Detta får inte hindras av en för strikt tolkning av vad resurseffektiv bebyggelse innebär.</p> <p>Det finns också ett önskemål hos många att bosätta sig i ett mer småskaligt sammanhang än vad tätorten innebär, vilket inte heller får hindras. Även större nya etableringar måste kunna tillåtas där så är lämpligt – framförallt för att skapa möjlighet till nya områden för fastboende.</p>
<p>2,8</p>	<p>Utvecklingsinriktningskartan för bebyggelseutveckling nedan anger att ny bebyggelse i första hand bör tillkomma som komplettering till befintlig bebyggelse och lokaliseras inom eller i anslutning till orter med skola eller annan service. Utvecklingsinriktningen anger ett stort antal utvecklingsområden för bostäder vilka bör ses som en inriktning för den resurseffektiva bebyggelseutvecklingen.</p>	<p>Utvecklingsinriktningskartan för bebyggelseutveckling nedan anger att ny bebyggelse gärna kan tillkomma som komplettering till befintlig bebyggelse. Utvecklingsinriktningen anger ett stort antal utvecklingsområden för bostäder vilka bör ses som en inriktning för den resurseffektiva bebyggelseutvecklingen.</p> <p>I den regionala utvecklingsstrategin</p>	<p>Se ovan</p>

		framgår det att attraktiva bostäder och boendemiljöer är en viktig faktor när det gäller livskvalitet, att få människor att bo kvar på Gotland samt att attrahera fler att flytta hit. För att stärka hela ön behöver nya permanentbostäder tillåtas, i mindre och i större skala på platser som är attraktiva att bo på, även om det inte innebär komplettering till befintlig bebyggelse.	
2,8	Nytt stycke efter sista stycket	För att Gotlands levande landsbygder med vår mångfald av orter och socknar skall bibehållas och utvecklas är det ett viktigt allmänintresse att möjliggöra nya bostäder, främst för permanentboende, genom bygglov där platsen är lämplig i samtliga landsbygder på Gotland.	Människor vill bo på olika sätt, med olika avstånd till grannar och service. Det är människors vilja att bo som gör att bostadsbyggandet blir verklighet. Politiken ska inte bestämma att alla nya bostäder ska byggas inne i samhällen, särskilt inte när det då riskerar att bli färre bostäder byggda. Politiken ska inte bestämma att människor inte får bygga nytt på våra gotländska landsbygder, i våra 92 socknar.
2, 11	Ny bebyggelse ska generellt undvikas på brukningsvärd jordbruksmark.	Ny bebyggelse kan med försiktighet ske på brukningsvärd jordbruksmark.	Mjuka upp skrivningen så att det inte blir omöjligt att i undantagsfall bygga på jordbruksmark.
2, 11	Mark som inte brukas på grund av olönsamma förhållanden kan ändå vara brukningsvärd med hänsyn till framtida behov	Mark som inte brukas på grund av olönsamma förhållanden kan bebyggas om övriga aspekter för lämplig bebyggelse tillgodoses.	Mjuka upp skrivningen så att det inte blir omöjligt att i bygga på jordbruksmark som inte brukas.
2, 12	Den regionala utvecklingsstrategin anger att bebyggelseutveckling ska ske resurseffektivt,	Den regionala utvecklingsstrategin anger att bebyggelseutveckling ska ske resurseffektivt på etableringsnivåerna stad,	Förtydliga att resurseffektivitet inte behöver innebära bebyggelse i stad/tätort, utan även på landsbygd.

		tätort/skolort och landsbygder,	
2, 12	<p>Alternativa lokaliseringar utanför orterna innebär att ny bebyggelse blir mer spridd, vilket delar upp (fragmentiserar) landskapet och ger sämre förutsättningar för att bibehålla och utveckla service och kollektivtrafik på landsbygden.</p> <p>Fragmentisering är även negativt för ekologiska spridningssamband och kan vara negativt för landskapsbilden. En mer samlad bebyggelse lämnar mer utrymme för sammanhängande naturområden och produktionsområden.</p>	stryks	Kan stoppa eller göra det svårt att få till bebyggelse utanför orter, utan att det för den skull byggs mer på de utpekade platserna eller i tätorter.
2, 14	Tillägg till punktlistan	<ul style="list-style-type: none"> - I den regionala utvecklingsstrategin tas det upp att allt färre bostäder byggs som gotlänningen med en genomsnittlig inkomst har råd med. En omsorgsfull utformning och gestaltning måste gå hand i hand med rimliga byggkostnader för att inkludera alla grupper i bostadsmarknaden, och göra det möjligt att bygga till exempel hyresrätter. 	En alltför ambitiös ambitionsnivå gällande gestaltning i detaljplaner kan leda till att exkludera grupper pga höga byggkostnader och boendekostnader. Det riskerar att försvåra eller i värsta fall omöjliggöra byggande av hyresrätter.
2, 13	Finns kollektivtrafik i nära anslutning till området?	Stryk	Kollektivtrafiken är inte statisk och kan förändras. Vi har inte rälsbunden trafik på Gotland.

2,70	Befintliga byggnadsverk bör första hand utvecklas i stället för att rivas.	Befintliga byggnadsverk bör första hand utvecklas i stället för att rivas, där så är lämpligt.	I många fall är det mer resurseffektivt att riva och bygga nytt än att utveckla, därför behöver skrivningen mjukas upp för att inte byggherrar ska tvingas agera på ett sätt som inte är resurseffektivt eller ekonomiskt hållbart. Skulle exempelvis denna skrivning tillåta GotlandsHem att riva kvarteret Rikken?
2, 74	Nytt stycke sist i avsnitt 2.7.2	Dagens nybyggnadsstandard på gång- och cykelvägar gör att de blir väldigt dyrt att bygga och därmed blir utbyggnadstakten långsam. En utredning bör genomföras för att anpassa standardkraven till Gotlands förutsättningar med mål att sänka byggkostnaden genom att bland annat att sänka kraven på bärighet.	Det blir väldigt lite gång- cykelväg per krona mycket på grund av orimligt höga bärighetskrav för att bära till exempel tunga snöröjningsmaskiner. Vi ser gärna många fler mil gång- och cykelväg, som inte snöröjs alls.
2, 77	Kollektivtrafiken behöver vara en del av bebyggelseplaneringen och planeringen av andra transportmedel. Den fysiska planeringen medverkar till att kollektivtrafiken blir ett realistiskt alternativ till enskilt bilåkande. En resurseffektiv bebyggelseutveckling gynnar kollektivtrafiken. Utanför utpekade utvecklingsområden bör ny bebyggelse lokaliseras inom gång eller cykelavstånd till befintlig kollektivtrafik. Läs mer kapitel 2.1.1 Resurseffektiv bebyggelseutveckling.	Kollektivtrafiken behöver vara en del av bebyggelseplaneringen och planeringen av andra transportmedel. Den fysiska planeringen medverkar till att kollektivtrafiken blir ett realistiskt alternativ till enskilt bilåkande, men i första hand behöver kollektivtrafiken anpassas till var människor vill bo.	Kollektivtrafiken på Gotland är inte rälsbunden, och kan anpassas efter ny bebyggelse.

2, 120	Exploatering får inte innebära att ett pågående bete försvåras eller förhindras.	stryks	För detaljerat. Pågående bete kan förekomma på dålig mark i syfte att hålla rent från sly.
3, 1 0	orter med kommunal för- och grundskola	orter med för- och/eller grundskola	Icke kommunala förskolor bör också inkluderas i definitionen av servicenära landsbygd, då det är precis samma service som erbjuds. Det bör stå för- och/eller grundskola så att orter även med enbart förskola inkluderas.
3, 10	<p>Kompletteringar är möjliga inom befintlig landsbygdstruktur under förutsättning att:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ny bebyggelse lokaliseras resurseffektivt inom högst cirka 200–300 meter från de centrala vägarna eller som mindre komplettering till befintlig bebyggelse för att spara de större sammanhängande skogsområdena och för att underlätta för ett hållbart resande. • I de fall ytorna för servicenära landsbygd överlappar med område för energiutvinning och hänsynsområde vindkraft har vindkraft företräde framför bebyggelseetablering som inte går att kombinera med en vindkraftsutbyggnad. 	<p>[sista punkten omvandlas till eget stycke] I de fall ytorna för servicenära landsbygd överlappar med område för energiutvinning och hänsynsområde vindkraft har vindkraft företräde framför bebyggelseetablering som inte går att kombinera med en vindkraftsutbyggnad.</p>	<p>I linje med tidigare förslag till justeringar ska ny bebyggelse inte begränsas till 200-300 meter från de centrala vägarna eller som mindre komplettering till befintlig bebyggelse.</p> <p>Detta skulle kraftigt begränsa möjligheterna till ny bebyggelse för fastboende över hela Gotland.</p>

3, 11	Kartan	Konsekvensändra enligt ovan	

Generellt behöver hela ÖP konsekvensändras enligt ovanstående yrkanden.